

ST. OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 6

84. ÅRGANG
25. MARS

1972

PÅSKEMORGEN I TAIZE

(SE SIDE 86)

BISKOP MED KONTOR- LANDSKAP

(PORTRETT-
INTERVJU
SIDE 90)

KATOLIKK I NORDEN

(SIDE 89)

OM ST. OLAV

(REDAKSJONELT)

Taize og verdens unge

På side 96 idag gjengir vi en meget interessant tekst som lederen for det lutherske Jacobsbruderschaft i Tyskland, Gustav Huhu nylig offentliggjorde i Arbeitsblätter des Bundes für Evangelisch-Katholische Wiedervereinigung. I forbindelse med hans fremstilling kan det være nyttig å minnes en kontrovers som for en stund siden oppsto innen tyske og franske protestantiske kretser etter at prioren i Taize, Roger Schutz den 20. januar hadde offentliggjort en artikkel i Le Monde. I artikkelen sa prioren blant annet dette:

«Vår synlige enhet forutsetter enighet om visse punkter, felles kilder som vi stadig kan vende tilbake til. Kan økumenikken komme fri av sine hindringer uten å falle tilbake på et enighetens pastorale embede på det universelle plan, på et helt konkret sett? Vi er mennesker med ører for å høre og øyne for å se. For min personlige del har en mann hvis navn var Johannes fått meg til å se i dette perspektiv,

OMSLAGSBILDET

Vi har valgt de unges dans påskemorgen rundt klostret i Taizé (i 1971) som ST. OLAV's forbilde til den kommende høytid — det siste og avgjørende uttrykk for hva det hele betyr for oss. Ikke-kristne tenker seg ofte kristnes påske som noe uendelig trist, som tomme bygater, litt utslitte salmestoner og hørbare sukk. I virkeligheten skal de tunge og mørke dagene Kristus og hans venner nå går inn i forløses nettopp i yr og jublende dans, intet mindre.

Hele 6500 unge fra 42 land møttes i Taizé ifjor, levde i provisoriske teltbyer, fulgte lidelseshistoriens liturgi — og ga første påskemorgen impulsivt uttrykk for hva oppstandelsen betydde for dem av glede og frigjøring. På hver vår måte skal vi selv forsøke å formidle dette til andre — når vi har vært gjennom mørket, fornedrelsen, splittelsen og den tilsynelatende håpløshet.

Fra Taizé og kanskje gjennom nettopp disse unge utgår i

og han har satt sitt merke på meg i mitt innerste. Pave Johannes XXIII har gjennom sitt embede åpnet mine øyne for en ny vei innen økumenikken.»

«Skal paven som universell hyrde og biskop av Rom føre oss mot fellesskapets, kommunionens kirke, en kirke som ikke støtter seg på økonomisk og politisk makt? Hva krever vi av denne hyrde som er kallt til å være en **fattig** biskop, om det ikke er dette at han skal hjelpe oss med å gjøre troens kilder levende for hver generasjon, aktivisere fellesskapet mellom lokal-kirkene og med få ord henvende seg ikke bare til kristne, men til alle som hører ham i kraft av sitt kall til å kjempe mot undertrykkelse.»

«Og det er her vi står overfor et dilemma: Ikke engang med tanke på selv det mest universelle, kan vi bryte med vår opprinnelse og vårt eget fellesskap. Kommer vi til å finne en løsning som innebærer en dobbelt samhörighet for denne generasjon? Vil vi få tilstrekkelig fordomsfrihet og mot til å gjenopprette vår enhet og dermed hjelpe hele menneskeheten mot fellesskap og frihet — uten at man krever at noen forneker den tro som hans forfedre i oppriktighet har gitt videre?»

På side 96 forteller vi om de store ungdomstreff i denne priorens protestantiske kloster i påskedagene de siste årene.

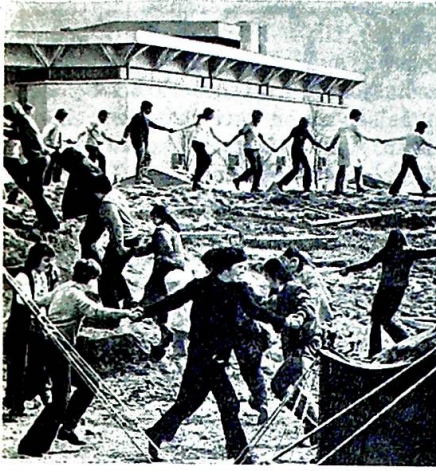
REDAKSJONELT:

(1)

OM ST.

ST. OLAV har ifølge en tidligere redaktør, den nesten umulige oppgave både å være en katolsk røst i dagens samfunn og et mer internt blad for noen få tusen norske katolikker. Problemet har vært der i årtier, det er vanskelig å gjøre alle til lags i hvert nummer. Mildt sagt. I en periode etter siste Konsil virket det dessuten som om en del gode trosfeller la skylden for uroen på det gamle, hederskronede blad som ikke holdt tett. Enkelte prester og legfolk mente høyt at bladet var for radikalt, en del forlot oss som abonnenter. Idag møter vi en annen slags kritikk, politisk engasjerte grupper av katolikker regner oss som bleke liberal-konservative, en del av the Establishment. Det drar med seg likegyldighet og nye oppsigelser, igjen virker redaksjonens oppgave temmelig håpløs.

Vi har den samme redaksjonelle linje idag som for fem, seks år siden. Vi er forpliktet på det annet Vati-

dag også andre impulser, viktige for den økumeniske bevegelse hvis den vil komme fri av sine hindringer. Det er impulser som kommer fra møter mellom Tai-zés protestantiske prior, Roger Schutz og pave Johannes XXIII.

GOD PÅSKE!

OLAV

kankonsil, dessuten er vi etter det nordiske katolske pressemøtet i 1966 forpliktet på dette at vi vil måles med vanlig nordisk presseetikk. Ut over det forsøker vi på en personlig måte å lave et tidsskrift som fortsatt kan være både ansikt og stemme utad og miljøets kontakt med den katolske verdenskirke. Hundrevis av saker er sikkert forsømt underveis, på grunn av manglende evne, knapp plass, økonomiske hensyn og slikt. Men vi har aldri veket tilbake for en sak fordi om vi mente at stoffet ville vekke mishag. En av våre oppgaver er selv å gi plass til kritiske røster, når det er nødvendig.

I denne situasjon, snart anklaget for å være for radikalt, snart for å være det stikk motsatte, trenger bladet hjelp som kan trygge bladets posisjon — i fredens og fordragelighetens navn.

(Forts. neste nr.)
RED.

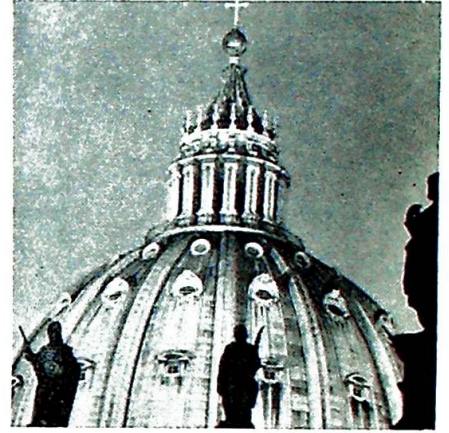
REDAKSJONELT:

PÅSKE 72

*A*nnet steds i dette nummeret (på side 90) intervjuer vi den katolske biskop i København. Og han sier blant annet en ting som vi her har tenkt å bruke spesielt i forbindelse med påskedagene 1972: nemlig dette at katolikker i de små mindretallsgrupper vi har her i Norden må gjøre en ekstra anstrengelse for å skape fred og fordragelighet seg i mellom i de vanskelige tider vi nå gjennomlever. Og hvis man ikke har begynt på noe slikt før, skulle det være en passende anledning kanskje i den stille uken vi nå møter. Herren drar inn i Jerusalem Palmesøndag og hylles av folket som ikke skjønner stort av hans oppgave, noen dager senere hylers de på hans blod. Hele dramaet spilles ut i sterke svingninger, i misforståelser, angiveri, troskap — i sorg og glede. Etter det tilsynelatende nederlag inntreffer det som er hele grunnlaget for vår tro — kvinnene kommer tidlig om morgenen og finner den tomme graven. Og de som har vært gjennom mørket kan danse — som de unge på omslagsbildet.

Men dette drama er ikke bare knyttet til 2000 år gamle hendelser — det har konkret også noe med vår tid å gjøre. Som i Kristi lidelseshistorie den gangen, går Kirken idag øyensynlig sammen med Ham nok en gang gjennom mørket. Det er liksom tydelig at den tar på seg de samme problemer og lidelser som rir hele menneskeheten. Få eller ingen av dens medlemmer klarer lenger å verge seg mot uroen — ja, det blir mer og mer klart at de heller ikke skal vente seg noen slik beskyttet fred. De mørkeste timeene i påskedramaet foregår på en måte i vår umiddelbare nærhet.

Mens dette pågår, skal vi — som biskopen sier — vise toleranse i ordets gode mening mot hverandre, gjøre det vi makter for å skape fred og fordragelighet. Det er meget mer som binder oss sammen i vanskelighetene enn det som skiller. De som husker det, vil oppleve første påskedag med virkelig jubel i sine sinn — i vissheten om at vi er på vei gjennom noe mørkt og tungt og vanskelig som ikke er slutten — men en del av mysteriet.

ST. Olav offentliggjør i dette nummer første del av det offisielle Synodedokumentet fra Rom om «Det ministerielle prestedømme». (Side 98.) Annen del av dokumentet vil bli gjengitt i første nummer av bladet etter påske.

Som allerede nevnt i nr. 1 i år, kom offentliggjøringen av de to store dokumenter fra siste Bispesynode — om Prestembedet og om Rettfærdigheten i verden — på et uventet tidlig tidspunkt. Da de nå er oversatt til norsk, akter imidlertid redaksjonen å gjengi dem in extenso, de har stor verdi som bakgrunnsmateriale og fremtidige retningslinjer.

Vatikanets statsekretær, kardinal Villot sa i forbindelse med offentliggjøringen i Rom følgende:

«Den hellige far har nøye studert de to dokumenter som inneholder de forslag som ble fremmet av den andre bispesynode vedrørende emnene «Det ministerielle prestedømme» og «Rettfærdighet i verden», som synoden hadde fått seg forelagt for nærmere studium.

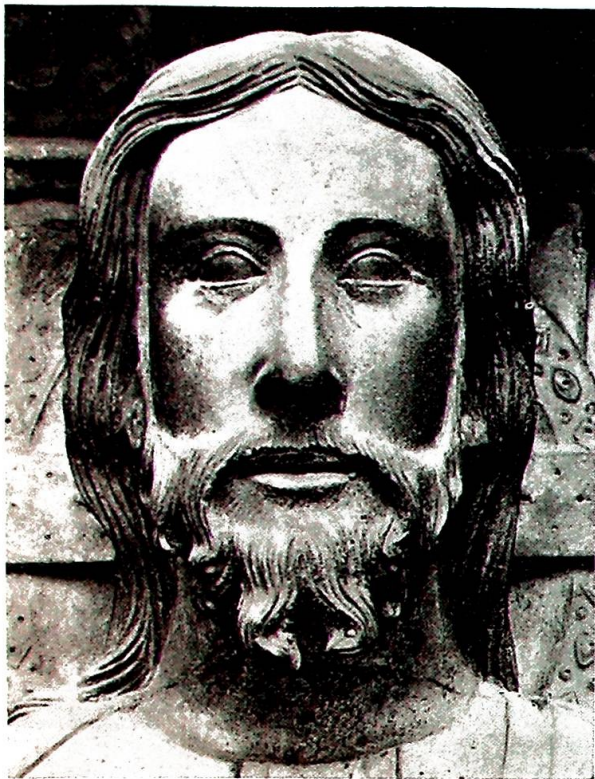
Hans Hellighet godtar og stadfester alle konklusjoner i de to dokumenter som er i overensstemmelse med de gjeldende normer: i særdeleshet stadfester han at man i Den latinske kirke fortsatt og med Guds hjelp skal opprettholde ubeskåret de nåværende sølibatsregler.»

(Se altså side 98.)

A. R.

⚡

⚡

PALME- SØNDAG

AV

IVAR HANSTEEN KNUDSEN

«S i til Sions datter: Se din Konge kommer, ydmyk, ridende på et esel, på lastedyrets fole.»

Disse ord hos evangelisten Matteus i Palmesøndagens liturgi stammer, som kjent, fra profeten Sakarias, som blandt sine mange visjoner også «opplevde» Frelserens inntog i Jerusalem.

En slik forutsigelse — med en avstand i tid som spenner over hundrer av år, for så bokstavelig å gå i oppfyllelse — skulle ikke det alene være nok til å vekke en nolende sjel til en fornyet tro, til fornyet syn for storheten i vår kristentro og for vederheftigheten i dens arv?

Palmesøndag står i vår bevissthet som «triumfens dag», den høytidelige innledning til Kristi frelsergjøening. Høytidelig . . . ? Kom han ikke i all tenkelig enkelhet ridende fra Jerusalems utkant og inn til Den hellige stad på ryggen til et arme trelldyr! Hvor var så den ventede konge, en Messias i floyel og med septer, til hest og med hovelig eskorte?

De messianske profetier er sannelig minst av alt å betrakte som en slags teologiske fossiler. De er realiteter like levende idag i Kirkens liv, som de var det for Kristus. Hos Kirken kanskje mest i liturgien, hos Kristus som det bindende uttrykk for Faderens vilje. Og både Fader og Sønn visste at om verdens Frelser skulle stå frem på triumfatorvis og ikke som t j e n e r e n, da ville verden ikke ha trodd ham. Derfor ble det som det ble — en eselfole skulle bli statussymbolet for den ventede Messias! Til dette er imidlertid å merke seg at eselet i jødernes bevissthet sto som «fredsdyret», i motsetning til hesten, som var «krigens dyr». Måtte så ikke Frelseren, som Fredsfyrsten fra himmelen, også vise seg å ville være det på jorden, i valget av sine redskap?

Ser vi ham ikke idag, ham den milde Guds Sønn, som vi så ham dengang troens store og små mysterier varsomt ble tegnet inn i våre barnesjeler: som Palmesøndagslammet underveis til sin offergang? Lite eller intet er vel forandret i dette bilde, innerst inne. Det var på Golgata Kristus som Frelseren utstøtte sitt «Fullbragt», det var der han ble slektenes martyrkonge. Men det var på Palmesøndag han først red inn i våre hjerter — ukongelig, ja, men likevel som Gud Faderens villige lam.

Den nordiske katolske bispekonferanse møttes i dagene 27. februar til 4. mars på Mariaholm Skolesenter ved Øyeren, sydøst for Oslo, og samlet seg — i vinterlig isolasjon og med utmerket arbeidsro — om gjennomgåelsen av en variert og krevende sakliste. Konferansen, som omfattet biskopene Taylor (Stockholm), Martensen (København), Vershuren (Helsingfors), Frehen (Reykjavik), Gran (Oslo), Wember (Tromsø) og Rùth (Trondheim), ble åpnet i nærvær av den apostoliske delegat for Norden, erkebiskop Zabkar, som ønsket konferansen godt arbeide, men ikke deltok i forhandlingene. Monsignore Kristian Hylla, Stockholm, fungerte som sekretær under konferansen, og pater H. Rieber-Mohn som presse-observatør.

Efter i 1971 å ha utsendt en felles pastoral veiledning over de mange spørsmål som reiser seg for katolske kristne og andre, i forbindelse med den nordiske abort-praksis, fører konferansen sin rådgivende virksomhet videre med et felles hyrdebrev vedrørende dåp og dåpspraksis i våre bispedømmer. Her vil en tekst foreligge om ikke lenge. Samtidig er det, opplyser konferansens generalsekretær, biskop Gran, i en samtale, naturlig at biskopkonferansen mer langsiktig tar opp til vurdering den prinsipielle begrunnelse for den katolske kirkes nærvær og aktivitet i de nordiske land — dens mål og dens midler i

Så melder uvilkårlig det spørsmål seg som gjelder oss alle: Er vi, når vi på minnedagen for Herrens inntog, innenfor alteret, mottar de vigslende grener, alltid klare over og med i seremoniens dype innebyrd? «Vennene» fra den første Palmesøndag skar selv sine grener for å ære ham, og de hyldet ham med rop. Mindre enn en uke senere skrek de samme mennesker sitt «Korsfest, korsfest». Vi bringer ikke grenene med oss, men får dem i våre hender, tar dem med oss og forsøker å hegne om dem. Sårt og vemodig ville det være om vi etterpå skulle bli ofre for den samme skiftende stemning som våre jødiske brødre ble det. Også de mente det ærlig med sin hyldest, om enn på sviktende premisser: At Jesus fra Nasaret skulle bli deres regjerende fyrste, ja hele den gamle verdens.

Ingen av oss vil vel noengang rope noe «korsfest» hverken mot himmelen eller mot noen jordisk fiende, selv om livet skulle gå aldri så meget mot oss. Men det vi ikke må er å svikte Frelserens lidende blikk når det røyner på — også når vi ikke makter å stamme et «korsfest» mot det onde i oss selv.

Men vi er med Palmesøndag allerede i F r e l s e n s v e n t e r o m, hvor palmegrenen skal minne oss om fred, håp — og forventning. Rolige kan vi derfor skride videre med Kristus i Den stille ukes opphøyede liturgi.

KATOLIKK I NORDEN

BISPEKONFERANSE MED PERSPEKTIVER

årene fremover. Vi er kommet et langt stykke vei, siden kirken i forrige århundre igjen ble virksom i Norden, innenfor en sosial og kirkelig situasjon som var meget ulik den vi kjenner i dag. En besinnelse på dens oppdrag, dens egentlige perspektiver innenfor den samfunnstype og det økumeniske klima som er dagens, viser seg ønskelig, og drøftelsen av dette perspektiv vil trolig prege de to kommende biskopskonferanser. Som kjent er det vanligvis to ganger i året at de nordiske katolske biskoper samles, og neste sammenkomst er henlagt til Reykjavik i dagene 12.—20. september 1972.

Biskopene tok videre stilling til det nye fermingsrituale, som nå er under oversettelse til nasjonalspråkene — denne ritus vil etter hvert bli innført, og være almen i bispedømmene innen 1. januar 1973.

Videre tok konferansen stilling til den internasjonale biskopssynodes regler og funksjon, på grunnlag av de erfaringer som ble innhøstet under dens siste sesjon i Rom, sistledne oktober. Som det fremgikk av biskop Grans rapport (han var nordisk delegert i Rom), er man kommet et godt stykke på vei mot en effektivt arbeidende forsamling, men visse erfaringer innbyr til reformer av fremgangsmåten. Det gjør forøvrig også Pave Paul, som i sin avslutningstale til synoden ba om forslag til endringer. Den nordiske konferanse tar ham på ordet, og deler hans hensikt: En mest mulig effektivt utvikling av dens verdige oppgave, som trolig bare kan få økende betydning for Kirkens fortsatte liv. Konferansen akter også å benytte seg av sin adgang til forslag, når det gjelder neste biskopssynodes saksliste. Her mer enn skimter vi ommrisset av et indre-kirkelig demokrati i den katolske kirke, hvor kirkens øverste rådgivende organer kan hente impulser og informasjon fra «basen» — kirken slik som den faktisk tenker og arter seg i de enkelte land.

Som vanlig er på disse inter-nordiske bispemøter, opptok *Caritas*, det betydelige katolske hjelpearbeide av sosial og humanitær art, en stor plass i drøftelsene. Her taler fremdeles tallene for seg selv: Den fellesnordiske «Fasteaksjon» 1971 innbragte i alt n.kr. 256 750. Pengene disponeres vesentlig til utviklingshjelp, på informasjon fra de internasjonale katolske hjelpe-organisasjoner, og for tiden med Afrika i fokus. På organiasjonsplanet søker den katolske utviklingshjelp ennå sin helt riktige formulering, og den nordiske biskopskonferanse følger nøye, gjennom rapporter og ved utsendinger (således biskop Taylor til et toppmøte i Genf, desember 1971) utviklingen i denne sak. Det dreier seg, enkelt og klart sagt, om å hjelpe der hvor det trenges mest, og med full oversikt hos giverne, over hva og hvordan pengene brukes, og hvorfor. Også på dette felt er en fornuftig medbestemmelsesrett et viktig anliggende.

Som nok et tegn på at den katolske kirke i øyeblikket er i ferd med å oppdage *konsultasjonens* teknikk, det vil si: nødvendigheten og nytten av å treffe avgjørelser på det bredest mulige diskusjonsgrunnlag, kan det nevnes, at Vatikanet interesserer seg meget for *presterådene* og deres funksjon. Biskoper er, blant annet, «personalsjefer». Den åpne drøftelse mellom dem og deres prester, er blitt en livsfunksjon i kirken, og Norden byr på et klima hvor ikke bare prestenes, men også legfolkets stemme og kvalifiserte skjønn i kirkens saker er verd å kjenne. De nordiske biskoper har ikke ventet på Vatikanets initiativ, når det gjelder å instituere et meningsklima som gjør dem godt informerte — det ligger i selve den nordiske livsform.

Samtidig føler de europeiske biskopskonferanser — hvorav vår egen er én av de minste — åpenbart et behov for innbyrdes kontakt. Den nordiske biskopskonferanse, som i mange saker har holdt seg nær den tyske, ser det positive ved opprettelsen av et europeisk sekretariat med informasjon og kontakt for øye. Biskop Verschuren fikk særlige oppdrag i den sammenheng. Konferansen tok også stilling til en henvendelse fra Nordiska Ekumeniska Institutet, om å bli medlem i denne felles-kirkelige organisasjon. Som representant ble oppnevnt fransiskanerpater *D. Boers* (Oslo) med pastor *Ib Andersen* (København) som stedfortreder.

Konferansen tok også stilling til et spørsmål som stiller seg i våre nordiske land med jevnlig mellomrom: Kan en katolikk være frimurer? Biskop Gran, Oslo, har tidligere tatt stilling til problemet ut fra norske forhold, og konferansen ga ham i oppdrag å klargjøre overfor de romerske myndigheter, som i de latinske land har helt andre erfaringer når det gjelder kirken og frimurerne, at de nordiske frimurerordener tvert om har klare kristne forutsetninger, og dermed må vurderes ut fra denne inspirasjon.

Biskopene drøftet også sjelesorgen blant fraskilte, på en rapport fra biskop Verschuren (Helsingfors). Det ble besluttet å be den fellesnordiske kirkerettslige kommisjon å utarbeide en betenkning med mulige konkrete forslag.

Som man ser: Et mangeartet saksmateriale, egnet for omfattende selv for en ukes intenst arbeid. Men slik er kirkeledernes ofte utakknemlige oppdrag i en tid med store omstillings-problemer, rivende utvikling, ærlig vilje til bred drøftelse og lydhør konsultasjon, samvittighetsfull avgjørelse.

Hvis presse-observatørens oppgave er å holde et øye med ikke bare disse avgjørelser og deres verdi, men også den *ånd* hvori de fattes, må vårens nordiske biskopskonferanse sies å gå fint inn i en ny, men allerede markert tradisjon: Et nordisk bidrag til kirkens samlede liv. Det er et bidrag vi, så

(Forts. neste side)

— Biskop, etter den danske synode på Nyborg Strand for et par år siden var det visst en som skrev følgende om Dem: «Vår biskop anbringer seg med begge ben i fremtiden.» De leder idag en ganske stor strukturforandring av den katolske kirke i Danmark — i pakt med siste Konsill. Samtidig er De økumenisk engasjert, teologisk ekspert på bl. a. Luther, stadig på reiser osv. — med et annet ord *utadvendt*. Deres teologiske tenkning, om De tillater, søker støtte i Konsildokumenter om Kirken og Kirkens forhold til dagens verden. Man glemmer nesten at De som født katolikk kommer fra et gammelt katolsk miljø her i København, fra det man idag noe nedsettende kaller en *ghetto*. Hva er sammenhengen og forklaringen på denne utvikling for Dem personlig? Synes De at utviklingen lett fører til hva man med et moderne uttrykk kaller en identitetskrise i ens liv som katolikk?

— Det er sant at jeg kommer fra en katolsk familie, og jeg formoder at min egen barndom har vært levet under slike forhold som man kan få i Spania eller et annet helt katolsk land. I den forstand er det riktig at jeg selv har vokst opp i katolske omgivelser. Til tross for det kan jeg ikke idag si at jeg på noe tidspunkt har følt noen egentlig identitetskrise personlig. Jeg synes stadig det har vært tale om en gradvis utvikling hvor det har kommet inn nye tanker og synspunkter underveis. Jeg har ennå ikke i mitt liv opplevd noe i utviklingen som sto for meg som et brudd eller en fullstendig ny vending i forhold til det jeg hadde vært. På den annen side er det klart at det oppstår mange spørsmål og problemer på forskjellige nivåer som det enkelte ganger kan være vanskelig for oss å ta klar stilling til. Det er forøvrig en av de ting jeg beklager ved min nåværende situasjon, jeg har ikke den tid jeg kunne ønske til å lese og studere. Jeg mener jo at

På de foregående sider har vi altså gjengitt referatet fra den nordiske bispekonferanses siste møte på Mariaholm. Her presenterer vi et nærbilde av en av deltagerne, den danske biskop Hans L. Martensen:

Han er bare 45 år gammel, jesuitt og leder (som sine andre embedsbrødre her opp i nord) av en mindretallskirke. Han har ansvar for 51 menigheter med rundt 25 000 katolikker fordelt på et ganske imponerende geografisk område som strekker seg fra

Bredgade i København rundt om i storbyen, over til Fyn og Jylland og opp til utposter på Færøene og Grønland. Bispedømmet teller 125 prester og over 630 ordensøstre.

Selv sitter han innenfor et moderne kontorlandskap og travle medarbeidere, altså nettopp hjemkommet fra Mariaholm og med sikkert hundrevis av planer, vanskeligheter, betenknninger og møter på sin huskeliste og tar seg tid til en samtale med ST. OLAV.

KATOLIKK I NORDEN (Forts. fra forrige side)

langt, kan vedkjenne oss. Det gjenspeiler en livsform som, uansett det høyst beskjedne antall katolikker i de nordiske land, har ett og annet å fortelle så vel kirkens sentralledelse i Rom, som den øvrige katolske verden. I mer enn én sammenheng, er livet i våre land simpelthen kristenmenneskets kår i dagens og morgendagens sekulariserte verden. I mer enn ett hen-

sende høster vi simpelthen erfaringer først, og meddeler den øvrige katolske verden hva vi ser, hva vi etter beste skjønn tror må gjøres, og hva vi så gjør. Det er intet dårlig bidrag til kirkens katolisitet, dens verdensomspennende ansvar for menneskenes liv.

Mariaholm-konferansen gikk fint og riktig inn i den selvkclare konsekvens.

MED KONTORLANDSKAP

NÆRBILDE AV KØBENHAVNS
KATOLSK BISKOP, HANS L.
MARTENSEN – VED ÅGE RØN-
NING.

det er meget vesentlig å holde seg godt ajour med det som skjer, først og fremst innen teologien.

— Er det mulig i det hele tatt for en katolsk biskop idag å holde seg godt orientert med alt det papirarbeide man vikles inn i?

— Det er meget vanskelig, ikke minst i våre små bispedømmer hvor biskopen selv og en forholdsvis liten krets av medarbeidere må beskjeftige seg med en lang rekke løpende saker som man i større bispedømmer kan delegere til en meget stor stab hjelpe- re. Det betyr nødvendigvis at ens fritid — om jeg må si det på den måte — er innskrenket. Dermed er lesning og muligheten for studium også innskrenket. Men jeg vil si så meget som at jeg i det minste betrakter det som en meget vesentlig oppgave. Av den grunn har jeg sagt ja til en tre ukers forelesningsrekke ved universitetet i San Fransisco til sommeren 1973 om Kristologi. Nettopp for å tvinge meg selv til intensivt arbeid om moderne katolsk Kristologi.

— Vi snakket om begrepet i *gamle dager*, biskop Martensen. I disse «gamle dager» håpet alle som var katolikker på at man skulle få oppleve mange konvensjoner, at Danmark (og for den saks skyld også Norge) snart skulle bli katolsk igjen osv. Dette siktepunkt er borte idag. Danske (og andre nordiske) katolikker holder på å få en ny profil og en ny oppfatning av sine oppgaver. På Mariaholm har De og de andre nordiske biskoper nettopp øyensynlig snakket om dette, om en nyvurdering av hva som er våre katolikkers oppgaver i dagens moderne samfunn. For oppgaven er jo ikke mer å bare vente på de mange konversjoner, den omfatter andre ting. Vil De si noe om dette?

— Det gjelder i dette spørsmål som i så mange andre å se begge sider av samme sak. På den ene side må man se en forbindelse og kontinuitet med fortiden. På den annen side må man se visse nye utfordringer en endret verden gir oss. Forbindelsen bakover består i dette at den katolske kirke alltid har visst at den hadde en utadrettet oppgave, visst at de som var katolikker hadde ansvar for andre mennesker. Man måtte være til hjelp for mennesker utenfor sin egen krets. På en eller annen måte hadde de den oppgave å bringe den kristne

tro videre til andre mennesker. Tidligere så man dette nesten utelukkende i perspektivet den enkelte protestants konversjon til den katolske kirke. Den grunnleggende målsetning er stadig vekk den samme — vi tror stadig vekk vi er kirke for verdens skyld, vi tror stadig vekk vi er kirke fordi vi har en bestemt tro som vi oppfatter på vår katolske måte, noe som er et budskap fra Kristus til oss og til andre mennesker. Men det er kommet, som jeg sa, en ny utfordring. Den består bl. a. av at man idag i alle henseender er mer tilbøyelig til å se fellesskapdimensjonen, ikke bare de enkelte mennesker. Dette bringer også konvertittspørsmålet i et noe annet lys. Vi kan ikke lenger mene, tror jeg, at det er tilstrekkelig at vi bare bringer et budskap til enkelte mennesker. Vi må også ha en oppgave overfor et helt samfunn og overfor grupper av mennesker som vi lever sammen med. Dertil kommer at hele den sociale og i en viss forstand den verdensomspennende funksjon som kristendommen må ha er blitt mer innlysende idag. Alt dette gjør det nødvendig at vi på en konkret måte gjennomtenker spørsmålene om katolikkens oppgaver og muligheter idag. Derfor gleder jeg meg til vår neste biskopkonferanse hvor vi vil drøfte spørsmålet om den katolske kirkes målsetning i Norden.

— Skal man formulere dette som en uttalelse?

— Det kan jeg ennå ikke med sikkerhet forutsi, men jeg formoder at dette neste møte ikke vil resultere i noen uttalelse, i noe «manifest». Jeg tror tvert imot det bare blir en begynnelsen hvor vi kollegialt som biskoper vil drøfte forskjellige spørsmål og at dette vil resultere i at vi senere, eventuelt i samarbeide med mange andre, kan utdype det ene eller det andre av disse spørsmål.

— En annen ting. Vi snakker nå om dagen ofte om prestenes identitetskrise, det har blitt et gjennomgangstema i katolsk debatt. I denne samtalen har vi imidlertid også vært inne på spørsmålet om *legfolks identitetskrise*. Er det tross alt ikke to sider av samme sak i dagens Kirke?

— Jeg vil nesten formode at spørsmålet om nevnte identitetskrise — et slagord som dog dekker realiteter — slett ikke er noe prestelig fenomen alene. Det er over hodet ikke engang

et rent kristent fenomen, jeg tror snarere at man kan snakke om en identitetskrise hos det moderne menneske som sådant. Jeg tror det er et fenomen som omspinner mennesker i alle moderne teknokratiske sivilisasjoner — uavhengig av om de er ateister eller muhammedanere eller kristne. Man kan tale om en identitetskrise for alle mennesker, og man kan kanskje sette det i forbindelse med et annet slagord som muligens dekker den samme virkelighet, *fremmedgjørelse*. Man kan spørre seg selv om det ikke har foregått utviklinger i de siste femti år som simpelthen har vært for hurtige i forhold til menneskets biologiske rytme. Vi har aldri før i menneskenes historie opplevd at man på to generasjoner skulle overkomme så store nyvinninger, så mange spørsmål og så mange endringer i alle overleverte strukturer. Dette skaper en leverte struktaurer. Dette skaper en krise og fremmedgjørelse — ikke bare en religiøs kirke.

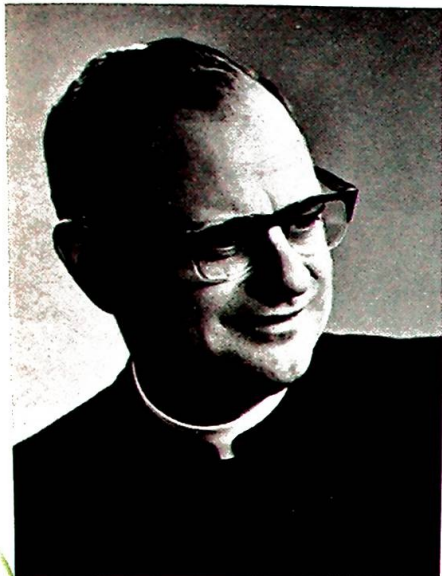
— Må ikke dette å forsøke å hjelpe nettopp her være en av den katolske kirkes fremste oppgaver idag? Er det ikke en oppgave som nesten er større enn noen annen dere har som biskoper?

— Det er det sikkert. Men det som vi jo opplever i disse år — undertiden smertelig — er at den katolske kirke i første omgang liksom selv dras inn i krisen og vanskelighetene.

Det behøver ikke — som jeg sa om meg selv — bety at det enkelte menneske i denne forstand føler at det er brudd på ens eget liv. Men alle katolikker er jo i noen grad naturligvis dratt inn i de vanskeligheter og i noe av den fremmedgjørelse som nå er et almenmenneskelig problem. Det er i høy grad å håpe at vi også vil kunne hjelpe til med å løse og overvinne disse problemer og spørsmål. Kanskje er det også nødvendig at Kirken først en gang i noen grad dras inn i den lidelse som er forbundet med problemene. Altså at Kirken i noen grad så å si på seg selv kommer til å føle den smerte, hele den smertelige prosess som menneskeheten som sådan gjennomgår på grunn av tidens utvikling og forandringer.

(Forts. neste side)

NÆRBILDE AV KØBENHAVNS
KATOLSKE BISKOP, HANS L.
MARTENSEN – forts.

BISKOP MED KONTOR-

kan man optimistisk si at den er mindre enn enkelte steder. Men som jeg sa før kommer enhver spenning lettere til uttrykk i en mindre gruppe. Enhver må gjøre en bevisst anstrengelse som sagt for å ha toleranse i ordets gode forstand. Det vil si: ikke ved å gjøre kompromiss med sannheten, men slik at man erkjenner at vår forståelse av sannheten ofte er bruddstykker, og at vi derfor sjelden vil kunne gjøre krav på personlig å ha det fullstendige svar eller den totale løsning på de mest dyptgående spørsmål. I den forstand vil man ofte uten å inngå noe som helst kompromiss med det vi erkjenner som sant dog likevel kunne omfatte mennesker som har en annen mening med respekt og fordragelighet. Dette siste tror jeg er et meget viktig krav til våre katolikker idag nettopp i våre små mindretallskirker.

— Nå er vel folk her i Norden ofte litt firkantet i forholdet til hverandre. Og når det spesielt gjelder katolikker: siden manges konversjoner ofte har funnet sted med voldsomme anstrengelser og under atskillige prøvelser, står de kanskje også temmelig steilt på det de holder for rett — og dermed er lite villige til å forstå andre?

— Det er ikke tvil om at en mindretallskirke i vid utstrekning består av konvertitter som nettopp har hatt markante brudd i sine egne liv og gjennom mange vanskeligheter og erfaringer kan ha kommet til den katolske kirke. Det er klart at det nettopp i slikt miljø kan oppstå særlig sterke spenninger. De katolske kirker i Norden bærer preg av at mange av deres medlemmer har kommet til Kirken ad en — om jeg så må si — tornefull og vanskelig vei. Så er det også dermed vanskeligere senere hen å akseptere nye utviklinger. Konvertitten har normalt en styrke og en svakhet i forhold til det menneske som alltid har vært katolikk. Konvertittens styrke kan undertiden bestå i at hun eller han har tilegnet seg den katolske tro med sterk personlig overbevisning, vedkommende har vært nødt til å gjennomgå igjen og igjen argumentene for og imot. Derfor har hun eller han ofte særlig styrke i sin overbevisning, på den måten har konvertitter ofte vist seg å være fremragende mennesker i Kirkens historie, like fra Paulus til Newman. På den annen side kan det ofte også være en svakhet at man har

konvertert med en spesiell betoning på en enkelt del av den katolske lære. I den forstand mener jeg at konvertitten både har sine særlige fordeler og sine særlige svakheter.

— Vil De si at det kan være lettere for Dem som født katolikk — hvis jeg får lov til å bruke Dem som eksempel akkurat her — å nærme seg økumeniske spørsmål enn en konvertitt?

— Det vil ofte være tilfelle.

— Biskop, De kommer fra et rent katolsk hjem her i København, en av Deres søstre er ordenssøster, kan De si noe om hva det har betydd for Dem å bli oppdradd i et slikt miljø — selv om det idag kanskje ville bli betegnet som en ghetto?

— Vi tenkte naturligvis aldri på det som en ghetto. Og i motsetning til for eksempel visse indremisjonshjem tror jeg at vi fem søsken alltid hadde en meget lykkelig barndom. Den religiøse tro var ikke noen form for byrde.

— Den tyske forfatteren Bøll sa nylig under en samtale en av våre medarbeidere hadde med ham at ikke-katolikker alltid overdriver den betydning de enkelte forskrifter har for det katolske miljø. Har det ikke vært slik for Dem også, man har aldri vokst opp som katolikk med tanke på at det og det gjelder i Kirken, at man skal være slik og slik osv. Ubevisst er dette en del av ens katolske liv, er det ikke slik?

— Jeg mener at det var slik i det hjem jeg selv var barn. Jeg tror ikke vi barn stilte spørsmål ved det, vi gikk i kirke om søndagene med den samme selvfølgelighet som vi spiste morgenmat. Om sommeren når vi var på ferie, ble det simpelthen en deilig utflukt hvor vi hadde matpakker med, en kombinert skog- og kirketur.

— Jeg vet at De i fritiden spiller litt piano.

— Jeg har dessverre spilt mindre og mindre. Jeg har ikke hatt ledige stunder til å dyrke denne hobby, og jeg tror også at mange føler at de blir irritert på seg selv når de så setter seg til klaveret. De er musikalske nok til å høre hvor dårlig det er. Men jeg er i det minste glad i musikk.

— Hvordan er det (for å snakke om noe helt annet igjen) mulig for en katolsk biskop i Norden å bygge opp en så hypermoderne administrasjon

— Hvordan møter den jevne danske katolikk disse spørsmålene?

— Jeg har inntrykk av at mange, kanskje de fleste, er oppmerksomme på problematikken. I hvert fall i den forstand at de på en eller annen måte selv opplever noe av de vanskeligheter Kirken på verdensnivå gjennomgår. På den annen side så mener jeg at de spørsmål som opptar Kirken over hele jordkloden får en ganske særlig utformning i de små mindretallsgrupper som vi kjenner i Nordens katolske kirker. Det spiller ganske særlig inn at vi sociologisk er smågrupper hvor de fleste kanskje kjenner hverandre. Dette betyr en særlig utfordring, det må gjøres en større innsats for å bevare — for å tale med Paulus — kjærlighetens bånd. Den lille gruppe blir lettere splittet, den opplever lettere at teoretiske uoverensstemmelser blir til personlig fiendskap — dette har alltid vært den lille gruppes særlige skavank. Derfor er det nødvendig at man nettopp her i Norden holder seg for øye nødvendigheten av å gjøre en meget bevisst innsats for å bevare fred og fordragelighet innbyrdes.

— Det er ingen hemmelighet at det er en del argstint splittelse på grunn av utviklingen. Man kan stå steilt mot hverandre i våre små miljøer. Hva med Danmark?

— Jeg har ikke inntrykk av at spenningene i Danmark er større enn andre steder i den katolske kirke. Kanskje

LANDSKAP

som De øyensynlig har fått til her? Det virker overraskende å finne dette nye kontorlandskapet i annen etasje i Bredgade 69.

— Som De vet hadde man en helt annen bispebolig et annet sted i byen som vi har solgt. Det skaffet oss en del kapital, og vi har dessuten kunnet innrede kontorene her relativt billig fordi bygningen tilhører Ansgarkirken og forøvrig er bispedømmets gamle skole. På den måte bor vi i en viss forstand hos oss selv. Og så må man huske på at det er veldig mange aktiviteter som samles i denne bygning, vi har her foruten bispedømmets administrasjon, bladet Katolsk Forums redaksjon og administrasjon, Kateket-sentralen, Sentralen for liturgisk materiell osv.

— For litt siden snakket vi om dette at biskoper sliter seg ut med papirarbeide. Hvordan klarer De dette personlig, holder De på å slite Dem ut eller har De funnet en løsning på problemet?

— Jeg er overbevist om at man kan finne en løsning. Hvis man hadde mulighet til å dra inn flere medarbeidere, så mener jeg at problemet relativt lett kunne løses. Men det er et av de store problemer idag at det i våre små nordiske kirker med opprettelsen av de mange råd og organer på lokalbasis oppstår et langt større arbeide med papir og kommunikasjon. De nye organer som oppstår i kirken, arbeidet i bispekonferansene, samkvem med hverandre, den forpliktelse man føler ikke bare for sitt eget bispedømme, men også for Kirkens øvrige deler, den nye fart hvormed alle de romerske kontorer arbeider og alt det materialet de stadig sender ut for å dra bispekonferansene inn i et felles arbeide — alt dette gjør at papiradministrasjonen vokser i en ganske usedvanlig grad. Og som jeg sa før mener jeg at det burde være en av biskopenes hovedoppgaver å ha tid til mer vesentlige ting. Det vil altså si tid til å beskjefte seg mer med den virkelig dyptgående teologi og de pastorale spørsmål. Jeg håper at jeg til tross for denne ganske store administrasjon altså vil få tid til det.

Sier biskop Martensen. Mot slutten av samtalen snakker vi om det brev som jesuittergeneralen, pater Arrupe for en tid siden sendte ordenens medlemmer om autoritet og lydighet overfor paven. Biskopen sier om dette:

— Jeg mener det er berettiget og nødvendig nettopp i dagens situasjon at pater Arrupe har understreket hvor viktig det er at vi som katolikker stiller oss helt lojalt overfor paven. Det er helt nødvendig for at Kirken i øyeblikket ikke skal splittes opp i uavhengige små kjerner. Så selv om en eller annen kanskje vil føle at enkelte ting i brevet har vært sagt på en for streng måte, så mener jeg i bunn og grunn at det er et meget viktig opplegg Arrupe her har gitt. Og hvis jeg må tilføye enda en ting: Noe av det jeg har beundret mest ved pater Arrupe er nettopp dette at han i de fleste spørsmål har klare og uttalte meninger, men at han samtidig i ganske sjelden grad lar mennesker som har andre synspunkter få fritt spill og virkelig få lov til å arbeide etter andre synspunkter.

LØSSALG AV ST. OLAV

I GRUNDT TANUMS
BOKHANDEL,
UNIVERSITETS-
BOKHANDLENE
I SENTRUM OG PÅ
BLINDERN

LANG- FREDAG

AV

D. J. BOERS, OFM

For riktig å kunne fatte Jesu lidelse og død, er det nødvendig å forstå at lidelsen i visse tilfeller er uunngåelig for dem som vil leve et liv som i sannhet er frigjort og autentisk.

Således lærer psykoterapien at for å frigjøre en pasient, må en ikke frata ham den uro og angst han lider under, men derimot lære ham å forstå hva hans lidelse bunner i, og hva den betyr og peker på. For slik å gjøre det mulig for personen selv å kunne åpne sin frihets port.

På det sosiale plan ser Marcuse, og andre med ham, en stor fare for frigjørelsen, om man bare døyver de undertrykte lidelser ved hjelp av visse lindringsmidler, istedenfor å la dem bestå, ja, endog fremme deres smertefulle erfaring som noe positivt. For således å skape en mulighet for å kunne odelegge de urettferdige strukturer, som er den sosiale nøds årsak og garantien for deres varighet.

Mange gis det som gir lidelsen en utelukkende individualistisk tolkning. Følgelig søker de en utelukkende individualistisk løsning eller utvei, hvilket som oftest betyr at man ikke vil være solidarisk med andres lidelse.

Mange trofaste kristne som idag lider kvaler under Kirkens nød, er fristet til i en hast å kvitte seg med disse kvaler. Så søker de enten falske løsninger i en ytterliggående progressivitet eller i en like ytterliggående konservatisme, eller man tyr hen til surrogater, for slik å unngå å måtte holde ut med Jesus i Oljehagen eller på Korset — den Jesus som fortsetter å lide sin dødsangst i sitt legeme, som er Kirken, helt til verdens ende. Det er lett å desertere fra Kirken, helt spesielt når det skjer under den edle maske av større troskap mot Evangeliets opphøyde idealer. Mens alle de andre flyktet, desorientert og frustrert i sin tro og sine forventninger om Guds rike, holdt Maria og Johannes og Magdalena ut — de som elsket mest — trofaste helt til det siste, mot alt

(Forts. neste side.)

En klown

Det fortelles om den danske atomfysiker Niels Bohr at han oppholdt seg i New York en gang under den annen verdenskrig — og at han hadde fått streng beskjed om å være inkognito. Ingen måtte ane at han var der, den lærde og vennlige mann var en viktig person.

Ikke under noen omstendigheter måtte han røbe hvem han var.

En dag gikk han rett på en frue som han kjente fra København. Damen klapet begeistret i hendene over å treffe sin kjente landsmann og kvidret:

— A, professor Bohr. Tenk at De . . .

Bohr ristet på hodet, han husket den ordren han hadde fått. Han var hverken dansk eller professor.

— Men professor Bohr. Husker De ikke, vi har såmen sludret sammen hjemme hos . . .

Bohr skaket stadig på hodet. Damen ga seg ikke:

— De driver visst gjen med meg, professor. Jeg kjente Dem igjen med det samme.

Da sa Bohr endelig, med sorg i stemmen:

— Jeg er ikke den De tror, fru Pedersen.

Se det er en riktig dansk historie på mange måter. Da jeg var i København nylig hørte jeg den igjen.

Og kvitterte med guttungen på Gravshoved som stirret på den gamle jesuittpater som kom syklende på besøk — med blank isse og stort hvitt skjegg.

Den lille spurte:

— Dags, er ditt hår fallet ned?

Hvorpå vedkommende jeg pratet med husket historien om Sam Besekow som i raskt tempo, med flagrende hår og skjegg mistet et manuskript på Kongens Nytorv. En av byens raske drenge ropte:

— Hov, Moses. Tapte du tavlene?

ST. OLAV'S REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

Årsabonnement kr. 40,—

Ifølge bladet Newsweek har Vatikanet i et brev til de katolske biskoper i USA sagt fra at man venter at både prester og ordenssøstre offentlig går med henholdsvis «roman collar» og ordensdrakt eller bærer et tydelig tegn på sine religiøse kall. Direktivet går ikke så langt som å kreve at man over hele linjen vender tilbake til sort tøy, men gir klare instruksjoner til ordnene, særlig til de forskjellige søsterkongregasjoner at de ikke har anledning til å erstatte ordensdrakten med sivile klær eller å la det være opp til den enkelte å avgjøre spørsmålet. Selv i arbeider som krever at man går med helt sivile klær, sier direktivet, må katolske søstre kle seg med en enkelhet, beskjedenhet og sømmelighet som passer til deres ordens-kall.

(I en kommentar skriver bladet: Det var en gang slik at man kunne kjenne igjen en romerskkatolsk søster på snittet i hennes klær og en prest på den vendte snippen. Idag er imidlertid mange amerikanske prester og søstre tydeligvis ikke lenger «vanedyr» på dette området. Grunnen til at Vatikanet nå har besluttet seg til å «slå i bordet», er den at så mange av dem simpelthen har gått over til å bruke almindelige, sivile klær.)

LANGFREDAG

(Forts. fra forrige side.)

håp. Denne troskap er det ekte evangeliske, for: «den som holder ut til enden, han skal bli frelst».

Jesu desperate lidelse og forlatthet på Langfredagens kors er nå som da en forargelse for de fromme og en dårskap for de vise. Men for Ham veien til frihet og herlighet, som for oss veien til frelse og Guds barns herlige frihet. Langfredag viser at det ikke gis lettvinde løsninger for vår egen og verdens lidelser. Dens tragiske hendelser maner oss ikke å tro slike profeter som vil forkorte veien til frihet, fred og herlighet ved å få oss til å fjerne eller å hoppe over det stadium på livets vei, hvorover Korset kaster sin mysteriøse skygge.

NYHETER

Fra New Dehli melder KIT: Den katolske kirke i India gir full støtte til regjeringens innsats for å bekjempe fattigdommen. Dette fremgår av en uttalelse fra bispekonferansen som ble overlevert til statsminister Indira Gandhi den 10. februar. Biskopene understreket at kampen ikke bare bør føres på den økonomiske utviklingsplan, men at den også må regne med dyptgående historiske årsaker.

Samtidig som man forsøker å forbedre den økonomiske situasjon, må man også utvikle en ny verdiskala innen befolkningen, heter det. Dette krever også nytenkning innen Kirken. Nye samfunnsstrukturer, større frihet og bedre utviklingsmuligheter for alle mennesker er nødvendig. Kirken må spesielt ta sikte på å hjelpe de marginalgrupper som består av de svakeste og de mest tilbaketrukkede i det indiske samfunn.

Det katolske undervisningsvesenet, både universiteter og skoler bør ta opp fattigdomsproblemet for å kunne informere både studentene og deres foreldre, heter det. Særlig oppmerksomhet må man vie yrkesutdannelsen slik at de katolske skoler ved dette enda bedre kan hjelpe til med landets oppbygning og motvirke den store arbeidsløsheten.

Og så fra en helt annen verdensdel, Latin-Amerika:

«Kirken i Peru er beredt til å samarbeide med landets revolusjonære regjering i dens arbeide med å forbedre folkets kulturelle og materielle standard,» sa Limas

kardinal, Juan Landazuri, i en hil- sen til 24 familier da de flyttet inn i nye leiligheter i et område hvor Kirken hadde gitt tomten til fat- tige mennesker. Militærregimet hadde på sin side gitt visse kre- ditter, byggematerialer og teknisk assistanse. De innflyttede bidro med sin arbeidsinnsats og mate- rialer.

Kardinalen kom med sin uttalel- se med støtte til regimet etter at man visste at enkelte politiske grupper og arbeidsgivere hadde presset på for å forsøke å stanse regjeringens nasjonaliseringsplan- ner. Den peruvianske bispekonfe- ransen anklaget i slutten av 1971 disse grupper «for å forsøke å hindre en endring av samfunnet for dermed å bevare sine hevd- vunne privilegier». Biskopene sa også den gangen: «Vi er klar over at en slik holdning mot dette fra Kirkens side har en uunngåelig poli- tisk virkning, men vi vet også at vi ikke kan fullføre evangeliets oppdrag hvis vi ikke engasjerer oss i kampen mot all undertryk- kelse av de fattige.»

Som nevnt i vårt intervju i dette nummer av bladet med den katolske biskop i København, har jesu- itterordenens general, pater Arru- pe, sendt en skrivelse til orde- nens 31 700 medlemmer hvor han maner til økt lojalitet mot paven. Han peker på at den almindelige oppfatning av paven i høy grad led skade under Bispesynoden i 1971 og at enkelte jesuitters ut- talelser og opptreden bidro til dette.

I skrivelsen, som er datert 10. februar, fremholder pater Arrupe bl. a. at den «avmytologisering av autoritetsbegrepet» som nå er på mode i visse kirkelige kretser har ført til «stor forvirring og desori- entering på vesentlige felter». Re- sultatet har blitt at «lojaliteten mot den Hellige Far, eller i det minste uttrykkene for denne loja- litet, er påvirket hos visse med- lemmer av ordenen». Noen mener at lojalitet mot paven omfatter retten til å øve skarp kritikk og gir uttrykk for meninger og syns- punkter som strider mot pavens. Det kan imidlertid være nyttig om man oppriktig spør seg selv om man ikke med denne kritikk har ønsket popularitet. Kritikk av autoriteten er idag en enkel måte å skaffe seg oppmerksomhet på, mens forsvar av autoriteten er

mindre populært og krever mot, skriver Arrupe.

Han understreker at lojalitet mot paven har vært et av jesu- itterordenens spesielle kjennetegn helt siden den ble grunnlagt. «Som jesuitter bør vi fortsette med den kjærlighet og respekt vi har til Kristi stedfortreder. Det er bare naturlig om vi forsøker å dele hans interesser, godta hans anvisninger og samarbeide når det gjelder å utføre dem. Jeg er også glad over å kunne konstatere at dette i vir- keligheten er de fleste jesuitters innstilling.» Om noen er uenig med paven, bør han tenke etter om ikke «en hensynsfull taushet ville være bedre».

Bruken av påtrykk gjennom den offentlige opinion og av personlig kritikk er ikke en god måte å gi uttrykk for sin oppfatning om den Hellige Far, skriver jesuittgenera- len. De normale forbindelseskana- lene innen ordenen bør anvendes for å fremføre synspunkter på en sak til den som har med dette å gjøre. Arrupe henviste til sine egne møter med paven og karakteri- serte Paul VI som «åpen, kjærlig- hetsfull og ydmyk på en dypt evan- gelisk måte». Disse egenskaper får visse gruppers uærbødige opptre- den i verden idag — og også kato- likker er med i slike grupper — til å virke enda mer urettferdig og utholdelig, sier han.

Er ikke tiden nå inne for et sam- arbeide mellom alle kristne kirker i England og Irland for å skape fred og gjøre slutt på urettferdig- heten i Nord-Irland? Spørsmålet ble stilt nylig under en aftenmesse i St. Ermund, Godalming, og pas- tor Barry Wymes minnet om at Kirkens biskoper under siste Syno- de i Rom oppfordret til økume- nisk samarbeid når det gjaldt fred og rettferdighet i verden. «Vi har et område like utenfor stuedøren hvor vi kunne samarbeide og der- med vise verden hva vi tror på,» sa han, «Jeg tenker på den trag- iske situasjon i Nord-Irland. Kato- likker dreper protestanter, prote- stanter dreper katolikker. Det er umenneskelig og ukristelig. Det hviler et tungt ansvar på alle kristne kirker i denne saken når de ikke samarbeider for å finne løsninger på denne krisen,» sa pas- toren.

(Se stoff om situasjonen i Nord- Irland i forrige nummer av St. Olav, side 76.)

GUDDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høy- messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 7244	9.00 9.45 og 19.00	11.00
St. Hallvard kirke, Franciskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN: St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	9.00 19.00	11.00
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 25 73 53 - 25 77 07	9.30	—
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelenstg. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	11.00
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannstg. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romerikstg. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikals kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonstg. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35 Veståsen kapell	8.30 19.00	10.45 9.30
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordstg. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00
St. Elisabeth hospital, lla tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehus, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII) St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)	19.00 8.00	11.00
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

UNGDOMS- KONSILET

Den 12 september avslutades förra årets ungdomsveckor i Taizé, som hade lockat omkring 1500 unga från 62 länder i alla världsdelar. I februari 1969, vid en ungdomsträff med deltagare från 42 nationer, hade tanken på ett «ungdomskoncilium» för första gången kommit upp. Man hade förkastat den som utopisk, men den kom ständigt igen. I augusti 1969 föreslog Roger Schutz att «man skulle söka efter en glad nyhet, som skulle kunna förkunnas påsken 1970, för att bortom alla kriser och all sorgsenhet hos kyrkan ge den dess glädje tillbaka». Därmed hade han slagit an akordet till «ungdomskonciliet».

Påsken 1971 bodde 6500 människor tillsammans på enklaste vis i en tältstad. Man rev en del av västgaveln i den nya försöningskyrkan och byggde till en tältkyrka. Bröderna hade sin plats där betong- och tältkyrka möttes — en verkligt fin symbol. Priorn läste på påskdagen upp det som under de kommande månaderna skulle utgöra ledmotivet för meditationen: «Den uppståndne Kristus skall göra oss beredda att offra vårt liv för att människan inte längre skall vara ett offer för människan.» Från påsk till september kom 20 000 unga människor till de veckolånga förberedelsekurserna och reste sedan hem, men de reste också planenligt till andra länder och världsdelar för att vidarebefordra ungdomskonciliet budskap och hjälpa andra att ge sig hän och offra

sig. Den enda anvisningen var: Arbeta i grupper om högst sju, tala inte i onödan utan verka i Herrens kärlek och glädje.

Vi upplevde detta vid avslutningsdagarna den 12 och 13 september i fjol. Det som gjorde störst intryck på oss och det som var mest vägledande var de tre dagliga långa gudstjänsterna med sina långa pauser av tyst meditation. Det råder inget tvivel om, att i detta jubel och denna tystnad i Taizé växer kärleken till Kristus, växer *kyrkan*: «Att älska Kristus och älska kyrkan, det är ett och detsamma. Kärleken jublar ständigt i oss!»

Priorn och bröderna har i många år upplevt vad kyrkan vinner på detta. De «hör vad Anden genom den unga generationen har att säga kyrkan». De hör det i de många tusen samtalen. Roger Schutz förklarar med rätta: «Vi har ingen Taizéteologi, och inte heller någon Taizérelse.» Det handlar inte om Taizé, utan om *kyrkan*. I Taizé byggs kyrkan, enhetens kyrka. Det är allt, och det är tillräckligt.

De unga vet inte längre av några konfessioner utan avvisar dem i den *ende* Herrens tecken och verklighet. Ändå firar man i Taizé i tre skilda rum den evangeliska, den romersk-katolska och den ortodoxa mässan — också det som ett tecken. Och så ser ungdomen det utan större diskussion: kyrkan lever ännu i sina stora konfessioner, men dessa bör och kommer att

övervinnas i den kommande enheten, i all kärlek och glädje när den växer och blir till. Här leds hela världens ungdom från negativt uppror mot det bestående hän emot en skapande ny början i aktning för de gångna två-tusen åren.

I uttalandena handlar det förutom om alla problem i världen av i dag allt intensivare om den kristna trons centrala begrepp, och det på ungdomens önskan. Och att fatta dessa trons grundvalar klart och levande, det är nödvändigt för att förbereda ungdomskonciliet. Därvid är det viktigt, att man förutom de begreppsmässiga kunskaperna förstärker och upplever värdet av gester — i ett leende, i varje mänsklig handling och varje gudstjänsthandling. Livet i Taizé, som är präglad av kärlek och därför så levande, förvandlar också de tusentals unga människorna.

Vi anar ett tvivel inför ett «ungdomskoncilium» höga anspråk och företagets uttalade avsaknad av program: är det inte svärmiskt och kyrkligt onaturligt, att Taizé med parollen «offra vårt liv för att människan inte längre skall vara ett offer för människan» ställer sig bakom ungdomens revolutionära kamp för rättvisa i världen? Den som läser och lyssnar noga, han erfår djupast vad som menas: Männslighet och rättvisa i världen upplever vi bara, när vi med den uppståndne och i hans lekamen är förenade som bröder i ett nytt kyrkligt uppbrott. Och denna nyväckta kyrka är till för alla människor, för hela mänskligheten. Den är *en* Herres *enda* kyrka! Här porlar den avgörande källa, som kan leda hela världens

ungdom, som törstar efter frihet och rättvisa, mot mänskliga lösningar på livets alla områden.

Men Taizé yttrar sig ännu mer konkret. På frågan varför man ständigt umgås med katolska präster i Taizé, svarar man: «Katolska bröderna närvaro bland oss leder oss ut ur de fruktlösa ekumeniska samtal, som inte för till enighet. Våra katolska bröder har en starkt andlig inriktning. Enheten i tron står i centrum i deras liv. På så sätt väcker de frågan om kyrkan. Deras blotta närvaro tvingar oss att bli konkreta. Vad är det som skiljer oss? Ingenting — förutom det att de genom sitt liv konfronterar oss med problemet ett universellt herdeämbete. Varför skall vi ha en bärare av enheten mitt i kyrkan? Varför skall en herde tjäna majoriteten av kristna? Vad betyr enighet? Kan de kristnas enighet återupprättas utan en synlig medelpunkt, utan en herde för alla?»

Förutom alla de världsproblem som plågar ungdomen är det alltså i Taizé frågan om kyrkan och om hennes synliga enighet under den ende herden. I kommunitetens regel står det: «Känn lidelse för Kristi kropps enighet.»

Av priorns upprop påsken 1971 framgår det med skakande klarhet, hur kommuniteten lever och lider i kyrkans verklighet: «Den uppståndne Kristus skapar gemenskap mellan oss, och den är redan kyrkan. — Men medan det gångna året för många av oss var fyllt av en festens anda, har rörelsen för att lösgöra sig från Kristus och hans kropp accelererat än mer. Unga människor, men också katolska och evangeliska präster lämnar kyrkan. Kan vi då, burna av förberedelserna för ett ungdomskoncilium, fortfarande att på många ställen på jorden leva den uppståndne Kristi högtid och kämpa den kamp som är förbunden härmed och samtidigt vända våra blickar bort från vad som sker, förbli likgiltiga inför dem som lämnar kyrkan?» Och vidare: «Vi ser ensamheten hos många av dem som har kallats till präster. Förstår vi också, att de inte kan utföra sin tjänst i isolering, utan er, utan oss?» — Kan man kalla ungdomen till kyrkans verklighet och till ansvar för henne på ett starkare och mera konkret sätt?

I meditationstexten för förarbetet till ungdomskonciliet påsken 1970 heter det, att vi i den heliga eukaristin förhårligar den uppståndne Kristus och att vi därmed är delaktiga i hans lekamens, kyrkans, liv, lidande och prövningar, till världens slut. Vi har del i kärleken till Kristus och hans

Disputas om «Talen»

Det eneste politiske skrift vi har fra gammelnorsk tid — den såkallede «Tale mot biskopene» fra kong Sverres tid — er gjenstand for en avhandling teol. kand. Erik Gunnes forsvarte for den filosofiske doktorgrad nylig. Talen er et partsinnlegg for kongens rettigheter i hans strid med kirken i den siste periode av hans liv — baglerkrigen — et stykke politisk propaganda.

Erik Gunnes arbeide er den første grundige drøftelse av Talens innhold. Man har hittil stort sett nøyet seg med å konstatere at skriftet er temmelig vidtgående når det gjelder kongens makt overfor kirken, og antydning at disse krav tildels var nye og uhørte.

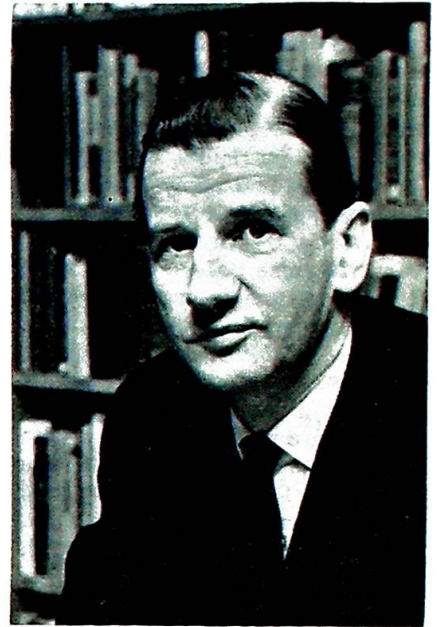
Førsteopponent under disputasen, professor Lars Hamre, ga avhandlingen meget rosende omtale. Gunnes har nedlagt en videnskapelig arbeidsprestasjon av rang, både kvantitativ og kvalitativ. Det er hele 1151 fotnoter til avhandlingen! Avhandlingen bidrar med sin klarlegging av innholdet i talen og fortolkningen av den med nye kunnskaper på et felt middelalderhistorikerne har vært en god del opptatt av. Talen er her plasert i den historiske og politisk-ideologiske sammenheng, sa Hamre.

Avhandlingen viser at kongens myndighet over kirken bygget på tradisjoner fra langt tilbake i middelalderen. Skriftet plaserer seg innenfor denne tradisjon, i protest mot kirkens reformkrav. Kirkens krav om frihet og autonomi kunne lett tolkes slik at de førte til den motsatte ytterlighet — kirkelig overhøyhet over den verdslige makt.

kyrka, som flyter som en kontinuerlig strøm gjennom tiden från den första pingsten fram tills i dag. «Det är kyrkans uppgift att bli till ett enda broderlighetens, gemenskapens och generositetens ferment för hela mänskligheten, när vi synligt älskar varandra som bröder och när hennes enighet har återställs. Det är hennes egentliga ekumeniska kallelse.»

Efter ett längre samtal säger en av bröderna till oss: «Taizé tillhör inte längre oss.» — Och det inser man, när man upplever kommunitetens och priorns oerhörda insats. Här äger en ofergång rum — och världens ungdom är med.

(Katolsk Informationstjänst.)

Gunnes understreker imidlertid også at Talens argumentasjon for den kongelige overhøyhet delvis er ny. Sentralt i Talen står et snes sitater fra en fersk lærebok i kirkerett, Gratians Decretum, som Talen utlegger på sin egen måte. Talens forfatter rober dog kjennskap til samtidig europeisk tenkning. Det gjelder både kirkerettslige teorier og tankeganger om kongemaktens suverenitet, som begynte å ta form ved hoffene ute i Europa. Det ser ut til at forfatteren har vært påvirket av den ideologi som en Henry III i England, en Fredrik Barbarossa i Tyskland, tok i bruk for å styrke en ennu svak sentralmakt.

Når det gjelder bannet som ble lyst over Sverre, er Talen svært forsiktig og forsøker å unnskylde Paven. All skyld legges på biskopene. På teologisk grunnlag mener Talen også å kunne hevde at bannet er urettmessig lyst og derfor ugyldig.

Under disputasen i Universitetets Gamle Festsal kom 2. opponent, professor Vegard Skånland, Bergen, særlig inn på den idehistoriske side ved Gunnes' arbeide. Gunnes har plasert Talen inn i rekken av uttrykk for utviklingen av en europeisk statsfilosofi. Han ga stor honnor til doktoranden — selv om han hadde visse innvendinger mot Gunnes' slutninger på dette felt, forteller Aftenposten.

Avhandlingen er skrevet på norsk og heter «Kongens ære. Kongemakt og kirke i «En tale mot biskopene.»»

Innledning

I senere tid, og særlig etter avslutningen av Det 2. Vatikankonsil, opplever Kirken en gjennomgripende fornyelsesprosess, som alle kristne burde følge med stor glede og troskap mot Evangeliet. Den Hellige Ånds kraft er nærværende for å opplyse, styrke og fullkommengjøre vår sendelse.

Enhver sann fornyelse bringer Kirken utvilsomme goder av stor verdi. Vi vet meget vel at prester gjennom det nylig avholdte konsil er blitt besjelet med ny iver og at de har bidratt meget til å føre denne fornyelse fremover ved sin daglige omsorg. Vi har i tankene våre mange heroiske brødre, som i troskap mot sitt prestedømme lever sitt liv for Gud med glede, enten blant folk der Kirken er underlagt et hårdt åk, eller i misjonsland. På samme tid medfører imidlertid fornyelsen vanskeligheter som føles særdeles sterkt av alle innenfor presteskapet, enten man er biskop eller prest.

Vi bør alle tyde tidens tegn i denne fornyelsens tidsalder, og tolke dem i lys av Evangeliet (jfr. GS 4), slik at vi kan arbeide sammen når det gjelder å skille mellom åndene, bli klar over om de kommer fra Gud, for at ikke tvetydighet tilslører enheten i Kirkens sendelse, eller at ikke ytterliggående ensretting hindrer nødvendig tilpassing. Ved således å granske alt og holde fast ved det som er godt, kan den nåværende krise gi anledning til en troens vekst.

I overensstemmelse med emnets betydning fremla Den hellige far det ministrielle prestedømme for drøftelse i dette års synode. Før synoden var det mange biskopkonferanser som drøftet dette emne sammen med prester og også med legfolk. Enkelte prester ble også innkalt til synoden som «auditores», for å være biskopene behjelpelig under behandlingen av viktige spørsmål.

Vi ønsker å gjøre vår plikt med den evangeliske enkelhet som sømmer seg hyrder i Kirkens tjeneste. I betraktning av vårt ansvar overfor Kirkens broderlige fellesskap ønsker vi å styrke troen, gjøre håpet større og stimulere kjærligheten, både våre brødrer i det ministrielle prestedømme og alle troendes. Måtte våre ord bringe oppmuntring til Guds folk og de prester som er vigslat til dets tjeneste og fornye deres glede.

Beskrivelse av situasjonen

1. Omfanget av Kirkens sendelse

SYNODEPAPIRENE

ble utførlig anskueliggjort av Det 2. Vatikankonsil. Kirkens forhold til verden var særlig emnet for pastoralkonstitusjonen GAUDIUM ET SPES. Meget godt kom ut av en nærmere betraktning av dette tema: man så klarere at frelsen ikke er en abstrakt kategori utenfor historien og tiden, slik man mente før, men at den kommer fra Gud og bør gjennomtrengje hele mennesket og hele menneskets historie og lede det til Guds rike i frihet, slik at til slutt «Gud må bli alt i alle». (1. Kor. 15.28).

Imidlertid er det forståelig at det også har oppstått vanskeligheter: enkelte prester føler seg fremmede overfor tendenser i det moderne samfunn og ute av stand til å løse de problemer som i så høy grad angår menneskene. Ofte er det også slik at prestenes problemer har sin rot i at de i sin sjelesorg og sitt misjonsarbeid må bruke metoder som nå kanskje er uegnet til å møte den moderne mentalitet. Dermed oppstår mange problemer og spørsmål, særlig p.g.a. reelle vanskeligheter som de møter i utøvelsen av sin funksjon og ikke — skjønt det av og til er tilfelle — som følge av en forbitret protestholdning eller egoistiske, personlige interesser. Er det mulig å være legfolket til oppmuntring og hjelp når det er som om man selv står utenfor? Er Kirken tilstrekkelig tilstede i visse grupper uten en prests aktive nærvær? Hvis den situasjon som er karakteristisk for en prest kjennetegnes ved adskillelse fra det verdslige liv, er ikke da legmannens situasjon bedre? Hva skal man mene om sølibat for prester av latinsk ritus under dagens forhold, og om spiritualiteten til de prester som lever i verden?

2. Mange prester, som selv har følt de spørsmål som reiser seg i forbindelse med sekulariseringen av verden, føler behov for å helliggjøre verdslige aktiviteter ved selv å ta direkte del i dem og bringe Evangeliets surdeig midt inn i begivenhetene. På lignende måte vokser ønsket om å samarbeide med alle for å bygge opp et mer rettferdig og borgerlig samfunn. I en verden der nesten alle problemer har politiske aspekter, synes det uungåelig for enkelte å ta del i politisk og til og med revolusjonær virksomhet.

3. Konsilet understreker den forrang forkynnelsen av Evangeliet måt-

te ha. Denne skulle gjennom tro lede til sakramentsfeiringens fylde. Men gjengs oppfatning av det religiøse problem reiser tvil i mange sinn når det gjelder hensikten med en sakramentell og kultisk geistlighet. Mange prester som ikke lider under noen personlig identitetskrise, stiller seg et annet spørsmål: Hvilke metoder skulle man bruke for at sakramentell praksis kan bli et uttrykk for en tro som virkelig virker inn på hele det personlige og sosiale liv; slik at kristen gudsdyrkelse ikke feilaktig blir redusert til en blott og bar ytre ritualisme?

Ettersom prester er meget opptatt av det ansikt Kirken synes å vise verden, og på samme tid har en dyp bevissthet om den menneskelige persons enestående verdighet, ønsker de en forandring innenfor Kirken selv når det gjelder mellommenneskelige forhold, forhold mellom person og institusjon og i selve autoritetsstrukturen.

4. Og videre blir forholdet mellom biskoper og prester og prester seg imellom vanskeligere ved det faktum at ambetsutøvelsen blir mer uensartet. Dagens samfunn er delt opp i mange grupper med ulike oppgaver som alle forutsetter forskjellige kvalifikasjoner og former for apostolat. Dette gir grunn til problemer som angår brorskap, enhet og konsistens i presteembetet.

Lykkeligvis tok konsilet opp igjen den tradisjonelle og fruktbare lære om de troendes alminnelige prestedømme (jfr. LG 10). Imidlertid gir dette igjen — som et pendelslag — grunnlag for visse spørsmål som synes å tilsløre det prestelige embete i Kirken, og som blir årsak til usikkerhet i mange presters og troendes sinn. Mange oppgaver som i fortiden var forbeholdt prester — f. eks. religionsundervisning, administrative oppgaver i sognene og til og med liturgiske oppgaver — blir idag ofte utført av legfolk, mens på den annen side mange prester av grunner som allerede er nevnt, forsøker å involvere seg selv i legmannens livsforhold. Mot denne bakgrunn stilles en rekke spørsmål: Har presteembetet egentlig noen spesiell natur? Er embetet nødvendig? Ville et presteskap være umulig om det forsvant i sin nåværende form? Hva betyr det å være prest i dag? Ville det ikke være tilstrekkelig for tje-

nesten i de kristne fellesskap å ha forstandere, utvalgt til å tjene fellesskapet, uten sakramental ordinasjon, og som utøvde sin tjeneste for fastsatte perioder?

5. Enda alvorligere spørsmål blir stilt, noen av dem som resultat av eksegetiske og historiske undersøkelser, som avdekker en tillitskrise i Kirken: Står dagens Kirke for langt fra sin opprinnelse til at den kan være i stand til å forkynne det gamle Evangelium troverdig for det moderne menneske? Er det fremdeles mulig å nå frem til Kristi virkelighet etter så mange kritiske undersøkelser? Er den unge Kirkes essensielle strukturer tilstrekkelig kjent for oss til at de kan og må betraktes som et uforanderlig system for enhver tidsalder, vår egen innbefattet?

6. De ovennevnte spørsmål, noen av dem er nye, andre allerede forlengst velkjente, men fremsatt i dag i nye former, kan ikke bli forstått uten i sammenheng med moderne kultur, som har sterke tvil om sin egen mening og verdi. Nye teknologiske midler har vakt et håp på en ytterliggående entusiasme, men på samme tid har de gitt grunnlag for dyp bekymring. Man spør med rette om mennesket vil være i stand til å mestre denne utvikling og lede den til fremgang.

Noen, særlig blant de unge, oppgir håpet om at denne verden har noen mening og søker frelse i rent meditative systemer og kunstige, marginale paradiser, mens de oppgir de felles anstrengelser for menneskeheten.

Andre hengir seg selv til et brennende og utopisk håp, uten referanse til Gud, om en eller annen tilstand av total frigjøring og overfører meningen med hele sitt personale liv fra nåtiden til fremtiden.

Det foreligger derfor et dypt skille mellom handling og kontemplasjon, arbeid og hvile, kultur og religion og mellom de immanente og transcendentte aspekter av menneskelivet.

Således venter verden selv på dun- kel måte en løsning på dette dilemma og baner en vei der Kirken kan gå foran og forkynne Evangeliet. Naturligvis ligger den eneste fullkomne frelse som er tilbudt mennesket i Kristus selv, Gud og menneske, som manifesterer sitt nærvær i historien gjennom Kirken. Uadskillelig knytter han sammen kjærligheten til Gud og den kjærlighet Gud har til mennesket inn- til siste slutt, der det søker sin vei gjennom skyggenes dal, og verdien av menneskelig kjærlighet hvorved

(Forts. neste side.)

Årets PÅSKEGUDSTJENESTER i Oslo og Bærum:

ST. OLAVS KIRKE, Akersveien 1.

Palmesøndag:

Kl. 9.00: Messe.
Kl. 9.50: Engelsk messe på Instituttet.
Kl. 11.00: Palmevigsel i St. Josephs kapell. Prosesjon til St. Olavs kirke. Pontifikalmesse.
Kl. 19.00: Messe.

Skjærtorsdag:

Kl. 10.00: Oljevigselmesse.
Kl. 19.00: Pontifikalmesse. Tilbedelse.

Langfredag:

Kl. 12.00: Pasjonsgudstjeneste med kommunion.
Kl. 19.00: Korsveiandakt.

Påskeaften:

Kl. 22.30: Påskevigilie. Vigsal av påskeilden, påskelyset og døpevannet. Midnattsmesse.

1. Påskedag:

Kl. 9.00: Messe.
Kl. 9.50: Messe med engelsk preken på Instituttet.
Kl. 11.00: Høymesse.
Kl. 19.00: Messe.

2. Påskedag:

Kl. 11.00: Messe.

ST. HALLVARD KIRKE, Enerhauggt. 4.

Palmesøndag: Kl. 8.35: Dialogmesse.
Kl. 9.45: Barnegudstjeneste. Kl. 11: Palmevigsel, høymesse. Kl. 18: Aftenmesse.

Onsdag: Kl. 10: Messe. Anledning til skrifte til kl. 19.

Skjærtorsdag: Kl. 19.00: Høymesse, tilbedelse til kl. 22.00.

Langfredag: Kl. 17.00: Hyldning av korset. Kommunion.

Påskeaften: Kl. 22.45: Vigsal av påskelyset, døpevannet. Høymesse.

1. Påskedag: Kl. 8.35: Messe. Kl. 11.00: Høymesse. Kl. 18.00: Aftenmesse.

2. Påskedag: Kl. 8.35: Messe. Kl. 11.00: Høymesse. Ingen aftenmesse.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neuberggt. 15.

Palmesøndag: Kl. 9.00 og 10.00: Dialogmesse. Kl. 11.00: Palmevigsel og høymesse med sang av lidelseshistorien. Kl. 18.30: Fransk dialogmesse.

Onsdag for skjærtorsdag: Kl. 20.00: Matutin.

Skjærtorsdag: Kl. 9.00: Laudes. Kl. 18.30: Konselebrert høymesse. Kl. 22.00: Matutin. Tilbedelse til kl. 23.00.

Langfredag: Kl. 9.00: Laudes. Kl. 17.00: Skrifftlesninger, Johannespasjonen, forbønnene, korsets hyldning, kommunion. Kl. 20.00: Matutin.

Påskeaften: Kl. 9.00: Laudes. Kl. 23.00: Vigsal av påskelyset, konselebrert høymesse.

1. Påskedag: Kl. 9.00 og 10.00: Dialogmesse. Kl. 11.00: Høymesse. Kl. 18.30: Fransk dialogmesse.

2. Påskedag: Kl. 11.00: Konselebrert høymesse. Ingen annen gudstjeneste.

MARIA KIRKE, Nyveien 17, Stabekk.

Palmesøndag: Kl. 8.30: Fromesse med opplesning av lidelseshistorien. Kl. 9.30: Hl Messe i Eikeli Kirke. Kl. 10.45: Høymesse med palmevigsel og prosesjon. Kl. 19.00: Aftenmesse (engelsk).

Skjærtorsdag: Kl. 19.00: Høymesse. Etter messen tilbedelse til kl. 23.00.

Langfredag: Kl. 15.00: Korsveiandakt. Kl. 19.00: Pasjonsgudstjeneste. Hyldning av korset og kommunion. Kollekt til det Hl. Land. (Påbudt faste- og abstinensdag.)

Påskeaften: Kl. 22.45: Vigsal av påskelyset og døpevannet. Fornyelse av dåpsloftene. Høymesse.

1. Påskedag: Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 9.30: Hl Messe i Eikeli Kirke. Kl. 10.45: Høymesse. Kl. 19.00: Aftenmesse (engelsk).

2. Påskedag: Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse. NB. Ingen aftenmesse.

Skriftemål: Onsdag fra kl. 9.00 til kl. 13.00 og fra kl. 16.00 til kl. 18.00.

KRISTI-KONGE KAPELL, Glads vei 23.

Palmesøndag: Kl. 9.30: Høymesse Kl. 11.00: Messe.

Skjærtorsdag: Kl. 16.00: Messe.

1. Påskedag: Kl. 9.30: Høymesse. Kl. 11.00: Messe.

2. Påskedag: Kl. 9.30: Messe.

LUNDEN KLOSTER, Ø. Lunden 5.

Palmesøndag: Kl. 10: Høymesse, palmevigsel og prosesjon.

Skjærtorsdag: Kl. 18.15: Høymesse. Kl. 21.15: Kompletorium.

Langfredag: Kl. 7.30: Matutin. Ca. kl. 8.30: Laudes. Kl. 16.00: Hyldning av korset og kommunion. Kl. 20.00: Kompletorium.

Påskelordag: Kl. 6.50: Matutin. Ca. kl. 7.45: Laudes. Kl. 18.15: Vesper. Påskens Vigilie: Kl. 23.00: Vigsal av påskeilden og påskelyset. Høymesse.

1. Påskedag: Kl. 7.45: Laudes. Kl. 10.00: Høymesse. Kl. 18.00: Vesper. Kl. 20.25: Kompletorium.

SYNODE- PAPIRENE

(Forts. fra forrige side)

mennesket gir sitt liv for sine venner. I Kristus, og bare i ham, blir dette et hele, og i denne syntese kommer menneskelivets mening klart frem, både på det individuelle og sosiale plan. Den sendelse Kirken, Kristi legeme, har, er derfor langt fra å være avlegs, den er snarere av høyeste relevans for nåtid og fremtid: hele Kirken er vitne og det effektive tegn på denne enhet, særlig gjennom presteembetet. Embetets særegne oppgave i Kirkens midte er ved ord og sakrament å gjøre Guds kjærlighet i Kristus nærværende for oss, og på samme tid fremme fellesskapet mellom Gud og mennesker og med hverandre. Alt dette krever naturligvis at vi alle, og særlig de som utfører den hellige tjeneste, streber etter å fornye oss selv daglig i overensstemmelse med Evangeliet.

7. Vi er klar over at det er noen deler av verden hvor denne dype kulturforandring til nå ikke har vært følt så sterkt, og at de spørsmål som er stilt i det foregående ikke blir stilt overalt, hverken av alle prester eller på samme måte. Men ettersom kommunikasjonene mellom mennesker og folkeslag i dag har økt i omfang og hastighet, anser vi det for godt og hensiktsmessig å undersøke disse spørsmål i troens lys og i ydmykhet, men med Helligåndens kraft å gi noen prinsipper for å finne mer konkrete svar på dem. Selv om disse svar må anvendes på forskjellig måte alt etter omstendighetene i hvert enkelt område, vil de også eie sannhetens kraft for alle de troende og prester som lever under roligere forhold. I et brennende ønske om å styrke troens vitnesbyrd vil vi broderlig anspore alle troende til å betrakte Herren Jesus som lever i sin Kirke, og forstå at han ønsker å arbeide på en spesiell måte gjennom sine prester; de vil således bli overbevist om at det kristne fellesskap ikke kan fullføre sin sendelse ubeskåret uten det ministerielle prestedømme. Måtte prestene bli klar over at deres bekymringer oppriktig deles av deres biskoper, og at biskopenes ønsker å være enda mer delaktige i dem.

I kraft av dette ønske vil synodefedrene i Evangeliets ånd og i nøye samsvar med Det 2. Vatikankonsils lære samt dokumenter og henvendelser fra den øverste prest, Paul VI, kort legge frem noen prinsipper i Kirkens lære om det ministerielle prestedømme, som i øyeblikket er av stor

betydning, sammen med noen praktiske retningslinjer for pastoral praksis.

FØRSTE DEL

Læremessige prinsipper

1. Kristus, Alpha og Omega

Jesus Kristus, Guds og Ordets Sønn, «som Faderen har helliget og sendt til verden» (Joh. 10, 36), og som var merket med Helligåndens segl, forkynte verden det glade budskap om forsoning mellom Gud og mennesker. Hans profetiske forkynnelse, bekreftet ved tegn, når sitt høydepunkt i påskemysteriet, det høyeste bevis på den guddommelige kjærlighet Faderen har vist oss. På korset viste Jesus seg til det aller ytterste som den gode hyrde, som setter livet inn for sine får for å samle dem i den enhet som er ham selv (jfr. Joh. 10,15 ff.; 11,52). Ved å ofre seg selv utøvde han et høyeste og enestående prestedømme, og overgikk alle rituelle prestedømmer og brennoffer i Det Gamle Testamente og hedningenes, idet han fullbrakte dem alle. I sitt offer tok han på seg selv menneskenes elendighet og offer i alle tidsaldre, og også møyen til dem som lider for rettferdighetens sak eller som daglig er nedtrykt av ulykke. Han tok også på seg byrdene til dem som forlot verden og forsøker å nå Gud gjennom askese og kontemplasjon, såvel som byrdene til dem som i oppriktighet vier sitt liv for et bedre samfunn i nåtid og fremtid. Han bar våre alles synder på korset, ved å stå opp fra de døde og bli gjort til Herre (jfr. Fil. 2, 9—11) forsonet han oss med Gud og han la grunnlaget for Den Nye Pakts folk som er Kirken. Han er den «ene midler mellom Gud og mennesker, mennesket Jesus Kristus» (jfr. 1. Tim. 2, 5) «for i ham ble alle ting skapt» (Kol. 1, 16; jfr. Joh. 1, 3 ff.) og alt er sammenfattet i ham som hode (jfr. Ef. 1, 10). Ettersom han er Faderens bilde og den usynlige Guds manifestasjon (jfr. Kol. 1, 15), ved å

utsette seg selv og ved å bli oppreist brakte han oss inn i Helligåndens fellesskap, som han lever i sammen med Faderen.

Når vi derfor taler om Kristi prestedømme, burde vi ha for øye en enstående og uforlignelig realitet, hvor det profetiske og kongelige embete til Guds inkarnerte ord inngår.

Således betegner og manifesterer Jesus Kristus på mange måter Guds forutgående kjærlighets nærvær og kraft. Herren selv som stadig bistår Kirken ved sin ånd, oppmuntrer og nærer gjenklang hos alle dem som sier ja til denne kjærlighet som er gitt i frihet.

2. Komme til Kristus i Kirken

Veien til Kristi person og mysterium ligger stadig åpen i Den Hellige Ånd gjennom Skriftene, særlig de i Det Nye Testamente, og i Kirkens levende tradisjon. Alle skriftene, særlig Det Nye Testaments, må tolkes som intimt forbundet med hverandre ved deres ene inspirasjon. Det Nye Testaments bøker er ikke av så forskjellig verdi at enkelte av dem kan reduseres til rene oppfinnelser av nyere dato.

En personlig og umiddelbar forbindelse med Kristus i Kirken skulle fremdeles opprettholde det fulle åndelige liv hos dagens troende.

3. Kirken fra Kristus gjennom apostlene

Kirken, som Kristus erklærte å ville bygge på Peter, grunnla han på apostlene. (Jfr. LG 18). I dem er allerede to aspekter ved Kirken manifestert: i gruppen av de tolv apostler finnes allerede både fellesskap i Ånden og opprinnelsen til det hierarkiske prestedømme (jfr. AG 5). Av denne grunn er det at Det Nye Testaments skrifter taler om Kirken som grunnlaget på apostlene (jfr. Åp. 21, 14; Mat. 16, 18). Dette ble presist uttrykt av den gamle tradisjon: «Kirken fra apostlene, apostlene fra Kristus, Kristus fra Gud.»

DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES

26. august—1. september 1972

7 dagers flyreise (Kastrup/Lourdes tur—retur) fuld pension på Hotel «Madonna» ..... dkr. 975,—
særpris for syge på «Accueil Notre-Dame» ..... » 775,—

Valfartspræst: Mgr. Knud Ballin, København.
Læge, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN
Barsehøj 25, DK. 2990 HELLERUP

Kirken, som ble grunnlagt på apostlene og sendt ut i verden som en pilgrim, ble stiftet for å være et frelsens sakrament, gitt oss fra Gud i Kristus. I Kirken er Kristus nærværende og virksom som verdens frelser, slik at den kjærlighet Gud tilbyr menneskene og deres svar på denne kjærlighet møtes der. Den hellige Ånd styrker i og gjennom Kirken impulser av generøs, fri vilje, hvorved man tar del i selve skapelses- og forløsningsverket.

4. Det hierarkiske prestedømmes natur og opprinnelse

Kirken, som gjennom Åndens gave er organisk oppbygd, deltar på forskjellige måter i Kristi funksjoner som prest, profet og konge for å fullende sin frelsesoppgave i hans navn og ved hans kraft som et prestelig folk. (Jfr. LG 10).

Det fremgår klart av Det Nye Testaments skrifter at en apostol og et fellesskap av troende var forenet og hverandre i gjensidighet under Kristus som hode, og hans Ånds innflytelse hører til Kirkens opprinnelige og uløselige struktur. De tolv apostler utførte sitt oppdrag og sine funksjoner, og «de hadde ikke bare hjelpere i sitt

embete (jfr. Ap. gj. 6, 2—6; 11, 30; 13, 1; 14, 23; 24, 17; 1. Tim. 5, 12—13; Fil. 1, 1; Kol. 4, 11 og passim), men de overdro også sine nærmeste medarbeidere, som et slags testamente, Det oppdrag å fullkommengjøre og grunnfeste det arbeid som de selv hadde begynt, for at det verk som var betrodd dem skulle fortsette etter deres død, (Ap. gj. 20, 25—27; 2. Tim. 4, 6 sammen med 1. Tim. 5, 22; 2. Tim. 2, 2; Tit. 1, 5; St. Klemens av Rom til korinterne 44, 3,) og det ble pålagt dem å ta hånd om hele den flokk som Den Hellige Ånd hadde satt dem i for å lede Guds Kirke (jfr. Ap. gj. 20, 28). De utpekte slike menn og dro omsorg for, hvis disse skulle dø, at andre godkjente menn skulle ta opp deres embete. (Jfr. St. Klemens av Rom til korinterne 44, 2; LG 20).

Den hl. Paulus' brever viser at han var seg bevisst å virke etter Kristi befaling og fullmakt (jfr. 2. Kor. 5, 18 ff.).

De fullmakter som ble betrodd apostlene for Kirken ble overført til andre, forsåvidt disse fullmakter var overførbare (jfr. 2. Tim. 1, 6), og disse andre var forpliktet til å gi dem til andre igjen (jfr. Tit. 1, 5).

Denne Kirkens essensielle struktur — bestående av en hjord og hyrder som var utpekt til sin funksjon (jfr. 1. Pet. 5, 1—4) — var alltid og forblir normen i ovenstemmelse med Kirkens egen tradisjon. Nettopp som et resultat av denne struktur kan Kirken aldri forbli lukket inne i seg selv og vil alltid være underlagt Kristus som sin grunnlegger og sitt hode.

Blant de mange karismer og tjenester er det Det Nye Testaments ministerielle prestedømme som fortsetter Kristi virke som midler, og som i sin essens og ikke bare i grad er forskjell-

lig fra alle troendes alminnelige prestedømme (jfr. LG 10). Dette alene fortsetter apostlenes hovedoppgave: ved å forkynne Evangeliet på virksom måte, ved å samle og lede fellesskapet, ved å tilgi synder, og særlig ved å feire Eukaristien, gjør det Kristus, fellesskapets hode, nærværende gjennom sin tjeneste for ham til menneskehetens forløsning og Guds fullkomne ære.

I kraft av prestevigselsens sakrament, som meddeler Helligåndens salving og likdannelse med Kristus, får biskoper og, på et underordnet plan, prester del i den funksjon å helliggjøre, lære og lede, og utførelsen av disse funksjoner blir fastlagt mer prestist ved det hierarkiske fellesskap. (jfr. LG 24, 27, 28).

Det prestelige embete når sitt høyeste (Forts. neste side.)

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Trondheim
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Tromsø
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Lillestrøm
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke		
St. Mikals Prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Tønsberg
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Tromsø
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Trondheim
Bispegården		
St. Olavs Kirke,	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

GUD MØTER DEG

Bok II i den kanadiske serien «Come to the Father» er nå i salg.

Bok III kommer i mai og bok IV til høsten.

Pris bok II kr. 25,—

Sanghefte med noter og akkompagnement til bok I, II og III kr. 5,—

Lærerveiledning (dansk) til bok II kr. 20,—

Bestilles hos

DEN KATEKETISKE KOMMISSJON

Nygårdsgt. 3, 5000 Bergen.

SYNODE- PAPIRENE

(Forts. fra forrige side.)

depunkt i feiringen av Eukaristien, som er kilde og sentrum i Kirkens enhet. Bare en prest kan handle i Kristi sted ved å forestå og fullbyrde det hellige måltid hvor Gudsfolket forenes med Kristi offer (jfr. LG 28).

Presten er et tegn på den forutbestemte guddommelige plan som blir forkynt og som er virksom i Kirken i dag. Han gjør Kristus, alle menneskers frelser, sakramentalt nærværende blant sine brødre og søstre, både i deres personlige og sosiale liv. Han er garant både for Evangeliets første forkynnelse for Kirkens forsamling og for den uopphørlige fornyelse av Kirken som allerede er forsamlet. Hvis Kirken mangler embetets nærvær og virksomhet, som er mottatt ved håndpåleggelse med bønn, kan den ikke ha full visshet om sin troskap og synlige kontinuitet.

5. Prestedømmets varige karakter

Ved håndpåleggelsen meddeles en Helligåndens gave som ikke kan gå tapt (jfr. 2. Tim. 1, 6). Denne realitet likedanner den ordinerte prest med Kristus som prest og konsekreerer ham (jfr. PO 2) og gjør ham delaktig i Kristi oppdrag under dets to aspekter av autoritet og tjeneste.

Denne autoritet tilhører ikke presten som hans egen: den er en manifestasjon av Herrens «exousia» (d.v.s. myndighet), hvorved presten er et Kristi sendebud i forsoningens eskatologiske verk (jfr. 2. Kor. 5, 18—20).

Han bistår også ved den menneskelige omvendelse til Gud for oppbyggingen av det kristne fellesskap.

Denne realitets livslange varighet, som er et tegn og en troens lærdom, blir i Kirkens tradisjon nevnt som den prestelige karakter. Den uttrykker det faktum at Kristus forenet seg selv med Kirken på ugjenkallelig måte til verdens frelse og at Kirken vier seg selv til Kristus på definitiv måte for å fullføre hans verk. Presten, hvis liv bærer seglet til den gave som er mottatt gjennom prestevigselsens sakrament, minner Kirken om at Guds gave er ugjenkallelig. Midt i det kristne fellesskap, som tiltross for sin ufullkommenhet lever av Ånden, er presten et pant på Kristi frelsende nærvær. Denne delaktighet i Kristi prestedømme forsvinner ikke, selv om en prest av kirkelige eller personlige grunner blir løst eller fjernet fra sin embetsutøvelse.

6. I fellesskapets tjeneste

Selv om presten utøver sitt embete innefor et fastlagt fellesskap, kan han likevel ikke utelukkende stå til rådigg-

het for en spesiell gruppe troende. Hans embete er alltid innrettet mot hele Kirkens enhet og å samle alle mennesker i den. Hvert enkelt fellesskap av troende behøver samband med biskopen og den universelle kirke. På denne måten er det prestelige embete innrettet mot fellesskap innenfor sognet og med biskopen, som i tilknytning til Peters etterfølger er en del av biskopkollegiet. Dette gjelder også for prester som ikke står i noe fellesskaps umiddelbare tjeneste, eller som arbeider i fjerne og isolerte områder. Ordensprester er likeledes innenfor rammen av sin spesielle oppgave og sin institusjons struktur uløselig del av et oppdrag som er kirkelig foreskrevet.

Måtte prestens hele liv og virke bli gjennomtrengt av katolisitet, d.v.s. med forståelse for Kirkens universelle misjon, slik at han vil være villig til å erkjenne alle Åndens gaver, gi dem frihet og lede dem mot det felles gode.

Måtte prester følge Kristi eksempel og sammen med biskopene og hverandre dyrke det brorskap som er bygget på deres ordinasjon og det enestå-

DRAMMEN
GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen
FREDRIKSTAD
C. HANSSENS Trykkeri og Bokbinderi Tif. 13 056 FREDRIKSTAD
FREDRIKSTAD GLASSMAGASIN

DRAMMEN	
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikfabrikk Tif. 83 41 84 - DRAMMEN	
TYRILYS	
FREDRIKSTAD	
Byens spesialforretning Olsson TAPÉT OG GULVBELEGG Agentgt. 1 - Tif. 17 080	<i>Andr. Janne &</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tif. 12 945
EDVARDESEN & NORDHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tif. 11 220 - Fredrikstad	ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad
O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel FREDRIKSTAD Etabl. 1904 Sentralbord 15 840	

ende i deres oppdrag, slik at deres på prestelige vitnesbyrd kan bli mer troverdige.

7. Presten og de timelige ting.

Alle sanne kristne virksomheter står i sammenheng med menneskehetens frelse, og fordi denne er av eskatologisk natur omfatter den også timelige ting. Enhver side av denne verdens virkelighet må underkastes Kristi herredømme. Dette betyr imidlertid ikke at Kirken krever teknisk kompetanse på det verdslige plan i mistillit til sistnevntes autonomi.

Det egentlige oppdrag som Kristus har betrodd såvel presten som Kirken ligger ikke på et politisk, økonomisk eller sosialt plan, men på det religiøse (jfr. GS 42). Likevel kan presten ved utførelsen av sitt embete gi betydelige bidrag når det gjelder å etablere en mer rettferdig, verdslig orden, særlig

på steder hvor de menneskelige problemer i forbindelse med urettferdighet og undertrykkelse er mer alvorlige. Han må imidlertid alltid bevare det kirkelige fellesskap og avstå fra vold i ord og handling og ikke være i uoverensstemmelse med Evangeliet.

I realiteten burde Evangeliets ord som han forkynner i Kristi og Kirkens navn, og den virksomme nåde av det sakramentale liv som han forestår, fri mennesket fra dets personlige og sosiale egoisme og gi grobunn for rettferdige forhold blant mennesker; dette ville bli et tegn på Kristi kjærlighet nærværende blant oss. (Jfr. GS 58).

OSLO

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvet 23, Grefsen
Tif. 21 18 32

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider
Tif. 21 69 06

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tif. 23 02 40

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

E. Sunde & Co. Røeleggbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tif. 67 77 84

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tif. 20 79 06 - 20 79 05

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
For sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tif. 33 36 24 - Oslo
Tigr.adr.: RUSTFRIKNUT

MARIAKONGREGASJONEN,
OSLO

Onsdag 5. april: Messe i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet. Søster Josiane forteller om JESU SMA SØSTRES VIRKSOMHET.

Alle interesserte damer er velkomne.

OSLO

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Poetofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekker i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Galigani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

STOFF-JUNGELN

William Friedkin er en av de unge, amerikanske regissørene (han er bare 33) som fører en ny, hard stil, og en ganske uhemmet rå dialog til filmen. Når han så, i det minste foreløpig, anvender denne og annen kunnen på volds- og forbryterfilmer, taper vel straks en god del av leserne, særlig i et kristelig blad, appetitt og interesse. Andre, med sans for de bedre filmverker i genren, minnes kanskje at han laget den lovende filmen «Bullitt», der *Steve McQueen*, presterte et nyansert og klokt portrett av en tøff amerikansk politimann. Nå har vi en ny film i samme genre og miljø, fra Friedkins hånd: «Brennpunkt New York» (*The French Connection*). Den er også hard, spennende og trolig meget virkelighetsnær. Det siste skal ikke gjøre noen glad, og visste en ikke annet om New York enn det Friedkin viser oss i kjappe, dynamisk sammensatte bilder, så ville det ikke hjelpe hva SAS' og TWA's annonser lokker med av reiser: Valdres er tryggere.

Det er narkotika-krigen filmen tar for seg. Den store handelsvei skal være denne: Tyrkia, eller noe enda fjernere østlig (som vi ikke ser). Marseilles (som vi får noen gode glimt fra). Og som endestasjon: New York og det store, rike marked. Her er for eksempel en last på 50 kg heroin, verd 32 millioner, usedvanlig godt gjemt i en elegant Lincoln. Den bilen tilhører nå en fransk TV-stjerne i pengenød, som gikk med på å være «postbud». Bilen heises i land i New Yorks dokker, og så begynner jakten. Ikke på de arme, forhutlede avtakerne rundt om i tvilsomme barer — det er bare fingerøvelser for politiet. Det monner ikke. Heller ikke på de som formidler sakene, uten synlig samvittighet og med god profitt. Men på de store leverandørene — grossister i og utenfor USA. Så blir det alvor. Ja — krig på kniven og revolveren, med et politi som tar seg friheter og overtrer regler, så politimester Gjerde ville blekne på morgenappellen, og inngi sin avskjedsansøking på hele korpsets vegne. Men dette er altså New York, og i all denne fargelagte vold, i en typisk spenningsfilm der det skytes og brøles livlig fra de fleste medvirkende, synes Friedkin å være

litt mer ærgjerrig enn gjennomsnittet av slike filmmakere. Igjen har han gjort et markert funn av en skuespiller, når det gjelder «detektiven»: *Gene Hackman* som inspektør Doyle, «Popeye». Selv Alf Nordhus, eller vel nettopp han, ville vokte seg vel for å forsvare hans politimetoder — de er så beinharde som denne nådeløse krigen mellom haier og krokodiller nok faktisk gjør den. Sympatien for denne egentlig nokså anløpne politimannen, som skyter først og spør etterpå, er denne filmens skumleste element. Så desperat er situasjonen, skal vi bringes til å forstå, at mot villdyr må Loven benytte seg av ukontrollerte berserker. Friedkin får i veltalende, kjappe bilder sagt hva han vil si: I den krigen (og filmen har sterke røtter i virkeligheten) nytter det ikke med silkehansker. Den er forlenget uten pardon, ennå ikke i Slottsparken, men avgjort i Brooklyn.

Kinogjengere som av temperament og lynne mener det er umulig å lage en god film over slike ufyseligheter, anbefales hermed snarere «Tatt av vinden», der er det romantikk. Men «Brennpunkt New York» forekommer meg altså, likesom — men ikke på høyde med — *Norman Jewisons* berømte «Natten var het», en dyktig film om vold. Og vold, politisk og kriminell (grensen mellom de to sorter er uklar!), er der så mye av i dagens verden, at det ville være både merkelig og betenkelig om ikke filmkunsten gjenspeilte også det. Vi bør jo søke å begripe hvordan «ordensmakten», det vil si politiet, i vir-

keligheten påtvinges forbryternes våpen, teknikk og — dessverre — mentalitet. Kanskje ennå ikke hos oss. Men så utvilsomt i de store menneske-jungler som storbyene nå er blitt.

Og dette er da for meg denne filmens egentlige tema: Ikke narkotika — «stoff» — men *byen*. Byjungelen. Her «skygges» de suspekter — natt og dag. Her avlyttes telefonene. Her er undergrunnsbanen, med dens plutselig automatlukkede dører, en styrkeprøve mellom forfulgt og forfølger. Med utallige statister: Befolkningen, som hverken selger eller bruker de ødeleggende stoffene, og skriker i panikk når de to «arméene» — ikke til å skille fra hverandre i sammenstøtets øyeblikk: Politiet og forbrytere — begynner skytingen over de uskyldiges og tilfældige forbipasserendes hoder. Røde flekker på hvite skjorter — her heldigvis bare ketchup. Men altså et tomat-produkt som illuderer noe annet og verdifullere — her er det mannefall. Dessverre også i virkeligheten. Brooklyns virkelighet er ingen barnehave eller kirke-kaffe.

William Friedkin har laget en hard, men god film, med god, gammel filmkunnen: En «forfølgelse» (filmkunstens eldste spennings-trick!) med politiet i bil og forbryteren i T-bane, er teknisk sett mesterlig gjort. Og her er så mangt annet, som røber Friedkins håndlag. Ikke mer — det er ikke geni. Men i en filmproduksjon som inntil 70—80 pst. er totalt likegyldig, under enhver mulig synsvinkel, er hans film knapt å forakte. *brm.*

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: *Åge Rønning.*

Faste medarbeidere: *Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M., Per Bjørn Halvorsen O.P.*

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 40 pr. år.
Kr. 20 pr. 1/2 år. Utlandet kr. 45.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.